

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "
Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Di Caragiale și împăcarea.

Eminentul nostru literat, dl I. L. Caragiale scrisese în numărul de 1 Aprilie al „Românului” un articol cu titlul „Nevoile obștii și așa numitele „Casa noastră”. Era un articol lung, extrem de politicos față de Unguri, în care autorul „Năpastei” milita pentru împăcarea cu iubiții noștri concetățeni. Măestrul argumenta din punctul de vedere al înaltei politici europene și ne dojenea pe noi, cei din jurul acestui ziar, că tocmai acum când „lumi-nații bărbați de stat ai Ungurilor” vreau să ne întindă mâna spre împăcare, noi, niște politicieni de „Stamm-tisch” am spart solidaritatea națională în așa chip, încât bietul Hé-derváry este așezat în situația foarte dureroasă de a rămânea cu pacinica lui mână în vânt, neștiind cu-i s'o întindă, nouă sau comitetului național, asupra căruia noi am fi aruncat, chipurile, cu „lături clocotite”, discreditan-du-l.

Mărturisim că am avut un zimbet de bunăvoință pentru acest articol al maestrului. Era atât de naiv și scris cu atâta necunoștință a împrejurărilor noastre politice, încât am preferit să tăcem. Socoteam, că facem o operă de caritate față de iubitul nostru scriitor de mare talent, trecându-i sub tăcere această poticnire, nevoită, poate. Nu am răspuns nici injuriilor Dsale,

întru tot gratuite, pentru că țineam să biruiască în noi respectul convenit unui distins, meritos și bătrân scriitor al nostru.

Dar dl Caragiale nu s'a mărginit însă la acest articol de tristă aducere aminte. Nu, ci a ținut să-și iee rolul în serios și să continue în această direcție. N'a trecut adecă multă vreme dela apariția articolului Dsale din „organul autorizat al obștii cetățenilor ungari de limbă românească” și noi am cetit în gazetele ungurești niște comunicate extrem de curioase, de o proveniență care ne pune pe gânduri: Cică nu peste mult, dl Caragiale ar veni la Budapesta să înceapă tratativele de împăcare între guvern și noi. Iar acum mai de curând, la 13 Maiu, în același organ autorizat, talentatul nostru dramaturg, scrie explicit: *Dacă un scriitor străin ar veni în mijlocul D-voastră, cu gândul de a propaga, nu ura și dujmă-nia, ci dragostea și buna înțelegere echitabilă între concetățeni, — aceea dragoste și înțelegere la care trebuie să fie interesate și bravele D-voastră popoare și puternica D-voastră monarhie. — de ce să nu-l primiți bu-curos?*

Ei, acum nu mai putem tăcea. Dl Caragiale stăruie asupra nenorocitei „împăcări” și noi trebuie să ne facem datoria față de publicul nostru, care poate că ar putea fi sedus de marele Dsale nume și, ce e mai mult, de

oficialitatea de care se bucură păreri-le Dsale, în coloanele autorizate ale „Ro-mânului”.

Înainte de toate ținem să declarăm, că noi nu interzicem, ci, din potrivă, dorim ca fiecare Român fire-ar el din România sau Bucovina sau de alt undeva să se amestece în viața noastră politică; pentru că credem, că numai în chipul acesta se poate creia acea unitate națională, care singură poate conduce conștient și bine destinele neamului nostru. Va să zică și dlui Caragiale, ca Român și mai ales ca scriitor român îi cunoaștem dreptul de a se pronunța asupra politicii noastre. Dar nu numai atât, îi cerem chiar să se intereseze de soarta noastră. Un singur lucru îi mai cerem însă, și acesta socotim să i-l putem cere și Dsale ca oricărui muritor, să cunoască situația noastră politică, să fie pătruns de însemnătatea luptelor noastre naționale și mai pe sus de toate să nu strice prin atitudinea lui eronată, marei cauze pentru care ne zbu-ciurăm noi de veacuri.

Ei bine. Dl Caragiale a păcătuit gro-zav față de toate aceste supreme ce-rințe. Dsa nici nu cunoaște situația noastră politică, nici nu este pătruns, o spunem cu durere aceasta, de în-semnătatea luptelor noastre și ceia ce este mai grav Dsa stăruie asupra nenorocitelor Dsale păreri, cu împăciuirea, păgubitoare nouă. Ne pare nes-pus de rău că trebuie să o spunem,

FOIȚA ZIABULUI „TRIBUNA”

F. Dostolewski.

NEAMȚUL.

De Adrian Corbul.

Într'o zi, Baklușin, tovarășul meu de exil, fu mai vorbăreț ca oricând. Printre altele, îmi povesti că pe când făcea armata, văzuse multe orașe. Din Petersburg fusese permutat în târgulețul N. în calitate de subofițer al gar-nizoanei de acolo.

— Din N. m'au trimis în Siberia, iar nu din Petersburg, sfârși el.

— Și pentru cari fapte? îl întrebai eu.

— Să ții-o povestesc? Ei bine, da, ascultă:

„Lucrurile s'au petrecut cam așa, începu Baklușin. Cum am ajuns în N. am avut să-mi dau seama de locurile în cari voiu fi nevoit să trăiesc. Orașul era destul de drăguț, sim-patic; un cusur avea numai, că era locuit de prea mulți nemți. Eu eram tânăr și chipes, bine văzut de superiori și cu chipiul pe ureche mă plimbam tanțos pe străzi. Și mi-am pus ochii pe o fetișcană — o chema Luiza și-mi plăcea grozav. Trăia cu o mătușă a ei și amândouă erau spălătorese, dar spălătoria lor primea numai rufe fine de curățat. Mătușa era bătrână și femeile trăiau în pace la olaltă. Mai întâi am dat țircoala pe dinaintea ferestrei lor, mai târziu însă legai prietenie cu ele. Luiza era și ea nemțoaică, dar vorbea bine rusește; numai că rostia cuvintele cam pe nas. Era o

fată dulce și naivă, așa cum nu întâlnisem până atunci. La început aveam de gând să-mi petrec numai vremea cu dânsa, dar ea mi-a spus: a nu, Șasa, cu mine nu merge așa cum îți închipuiești. Sunt o fată cinstită, te iubesc, dar nu-ți făgăduiesc nimic alt decât să-ți fiu soție credincioasă. Altfel, nu!” Și rîdea așa de limpede, și mă mângăia, și era atât de curată la suflet, cum nu mai văzusem alta. Dânsa doria din toată inima să-mi fie soție. Ei, și de ce nu ar fi vrut? Mă pregăteam tocmai să cer consimțământul colonelului ca să mă însor, când deodată Luiza încetă de a mai veni la întâlniri pe cari le avea cu mine. Odată nu, de două ori nu, de trei ori nu, nu știam ce să mai cred. Iam scris atunci o scrisoare, dar a rămas fără răspuns. Ce să fie, mă întrebam, să mă fi înșelat, muerea? sau poate și-a bătut joc de mine? În cazul ăsta ar fi venit la întâlnire, ori mi-ar fi răspuns în scris. Dar Luiza nu știa să mintă; de aceea o fi preferat s'o rupă dintr'odată. Numai mă-tușa trebuie să fie de vină, îmi ziceam eu. Mă gândeam s'o vizitez, dar nu îndrăzniam; cliar de ar fi știut de dragostea noastră, bătrâna nu ni fusese nici odată favorabilă; în totdea-una mă luase cam peste picior. Atunci, plin de desnădejde, îi scrisese Luizei încă o scri-soare în care i spuneam că dacă nu vine nici de astă dată la întâlnire, voi merge să-i cer socoteală, acasă la ea. Luizei îi fu frică și veni. Ea plânse și-mi povesti că un neamț cu numele Schulz, o rudă îndepărtată de a lor, ceasornicar de meserie, și bogat dar om deja în vârstă, le-a făcut să înțeleagă că vrea să

se însoare cu Luiza, pe care dorea s'o facă fericită. „Mă iubește de mult, adăogă Luiza, dar până acum a tăcut din gură, ca să aibă vremea să cumpănească lucrurile. E un noroc pentru mine, Șasa, căci e foarte bogat; nu cumva vrei să te pui pedică norocului meu?” M'am uitat la ea, ea m'a îmbrățișat și a început să plângă. Alia! mi-am spus eu, ea nu vorbește din toată inima; ei, dar ce poate câștiga măritându-se cu un soldat, chiar cu un subofițer! Mi-am luat rămas bun dela Luiza, i-am urat toate fericirile. „Dumnezeu să te păzească, nu vreau să-ți fiu pedică”. Am întrebat-o numai, cine era promisiul ei și dacă era frumos. Ea mi-a răspuns că era bă-trân și că are un nas mare; la aceste cuvîn-te a pufnit-o râsul. M'am despărțit de ea „Nu e dreptate pe lume” am gândit eu. A două zi de dimineață am dat fuga în strada pe care mi-o numise Luiza în ajun. M'am oprit în fa-ța ceasornicării și am privit pe geam înăuntru. Neamțul ședea la o măsuță și dregea ceasor-nice. Era un bărbat de vre-o patruzeci-și-cinci de ani, cu nasul coroiat, cu ochii rotunzi și bulbucăți, îmbrăcat în frac și purta un guler înalt, înalt care-i da o înfățișare țeapănă și serioasă. De năcaz am scuipat pe jos; mai întâi am vrut să sparg geamul, dar mi-am zis că în orice caz, fericirea nu-i perdată. Am ajuns la cazarmă prin amurg, m'am întins în patul meu și, crede-mă ori nu mă crede, Alexandru Petrovici — am plâns! — Așa s'a scurs o zi, două, trei. Cu Luiza nu mă mai întâlneam, dar am aflat dela o vară a ei, o femeie bătrână, tot spălătoreasă, că neamțul

dar acesta este purul și brutalul adevăr.

Ne va fi foarte ușor să-l combatem pe dl Caragiale, pentru că iată ce spune Dsa în numărul de 13 Mai al autorizatului: *Noi, cetățenii regatului român, ne dăm bine seama de câtă importanță are pentru noi alianța cu regatul dv.; deci, noi ne simțim de aproape interesați la buna dv. stare, la cultura dv., la raporturile, ce dv., ca entitate etnică, le aveți cu concetățenii dv. maghiari, fiindcă, cu cât dv veți prospera și veți fi mai mulțumiți, cu atât noi, cei din regatul român, de aceeași limbă cu dv., vom căpăta mai multă considerare în ochii puternicului nostru aliat*, etc.

Care va se zică numai alianța regatului român cu puternica monarhie a Austro-Ungariei poate stârni un interes mai cald la Românii de dincolo pentru frații lor supuși unui schiptru strein?! Să nu fie oare nici o legătură de sânge, de cultură și de aspirații între acești fii ai aceluiaș neam, ce stăpânește Carpații, formând o singură masă compactă, indestructibilă?! Oare Maghiarii, cum zice dl Caragiale cu un deosebit respect, să creze legătura, sufletească și politică între noi cei de dincoaci și Românii din regat?

Nu, dl Caragiale a voit să facă pe diplomatul și a greșit. Dsa crezând, nu se știe pentru ce, că este menit să împace două popoare antagoniste, a leargă la considerații de ordin politic european, unde se pierde fără să poată preciza ceva pozitiv. Credem că nici nu trebuie să stăruim, discutând, asupra acestui argument într'adevăr șubred al Dlui Caragiale. E mai bine dacă ne întristăm în câteva rânduri, mirându-ne cum a putut distinsul nostru scriitor să-și închipue, fie și în-

tr'un moment de slabă inspirație, că în împrejurările actuale ar putea exista vre-o putere pământeană care să ne împace pe noi. Pentru că s'a spus doar de atâtea ori, o împăcare ar însemna astăzi din partea noastră o capitulare. Noi cari suntem stânjeniți sub toate raporturile în viața noastră națională de guvernele țării ungurești, cari operează conștient și zilnic spre distrugerea culturii și economiei noastre, noi să ne putem gândi la împăcare? Știe distinsul nostru dramaturg, că întreaga noastră societate este coruptă de spiritul unguresc reprezentat în mijlocul nostru prin toate instituțiile statului, pe care Dsa ar voi să-l întărim, dar care nouă ne este cel mai cumplit dușman?

Nu, autorul „Năpastei“ nu poate ști aceasta, căci atunci nu ar iscăli astfel de propuneri dezastruoase pentru noi. Dl Caragiale, care a prins un tip caracteristic dela noi, ca *Marius Chicoș Rostoganu*, nu ne cunoaște suferințele noastre și ce este mai dureros, Dsa nu vrea să știe nimic nici despre aspirațiile neamului nostru de pretutindeni. Idealurile noastre nu au găsit nici un locșor în largul Dsale suflet de artist, căci altfel nu știm cum să ne explicăm „pacinica“ Dsale acțiune. Avem deci, cu o părere mai puțin. Noi cari credeam că scriitorii noștri sunt chintesenta năzuințelor noastre, trebuia să incasăm, și încă din partea Dlui Caragiale, această desiluzie. Dar nu mai continuăm, pentru că ar trebui să-i spunem vorbe prea aspre apreciatului nostru scriitor.

Înainte de a încheia aceste rânduri, fără voie, ne vine însă în minte Eminescu, fostul prieten al Dlui Caragiale și marele nostru cugetător. Câtă depărtare între acești doi scriitori ai noștri..., când intră în politică. Artico-

lele profetice de vecinică valoare, din „Federațiunea“ ale lui Eminescu și „pacinicele“ intenții din „Românul“ ale Dlui Caragiale, cum nu se pot ele compara.

Consiliu de miniștri. Ieri după amiază a avut loc în palatul ministrului-președinte un consiliu de miniștri, la care a luat parte și banul Croației.

În consiliu, în afară de chestiile curente, s'au discutat și proiectele militare, cari au fost aprobate.

Proiectele acestea vor fi prezintate Camerei în una dintre ședințele săptămânii viitoare.

În legătură cu aceste proiecte se va porni de cătră opoziție și lupta pentru votul universal.

Petiție revocată. Impotriva alegerii la Deva, a deputatului justhrist Barcsay Andor, alegătorii guvernamentali au făcut protest la Curie, care a ordonat cercetarea. Văzând însă alegătorii guvernamentali că ancheta nu le dă dreptate, au retras petiția.

Procesul astfel e sistat.

Achim și Camera deputaților. În ședința de ieri a Camerei deputaților președintele Berzeviczy, aducând la cunoștința Camerei moartea tragică a deputatului Achim, a propus Camerei să-și exprime regretul în procesul-verbal al ședinței. Atâta tot.

Asupra multor deputați, mai ales asupra celor din opoziție, a făcut cea mai rea impresie că președintele n'a propus Camerei nici să trimită un reprezentant la înmormântare, nici să condoleze văduvei și fiicei măcar să depună o cunună pe sicriul unui fost membru al parlamentului...

Discuția bugetului cultelor. Camera deputaților a terminat în ședința de azi și cu bugetul ministerului de comerț și mâine va intra în discuția bugetului ministerului de culte și instrucție publică, care va reclama mai multe ședințe decât bugetele celorlalte ministere.

Vor lua cuvântul la acest buget mai mulți deputați populari. Va vorbi și Justh,

știa de dragostea noastră, din care pricină avea de gând să se grăbească cu nunta. Altfel ar mai fi așteptat doi ani. Pe Luiza ar fi silit-o însă să-i jure că nu mai vrea să știe de mine. Bătrâna verișoară îmi mai povesti că Luiza și mătușa ei erau invitate Duminecă să bea cafeaua la ceasornicar: odată cu ele mai era invitat și un moșneag, fost negustor și scăpătat. Cum am aflat că Dumineca era ziua hotărâtoare, m'a apucat o desnădejde așa de grozavă, încât nu știam ce e cu mine. Până Duminecă mai erau două zile. Nu-mi aduc aminte cum le-am petrecut. Îmi pare însă că dacă în vremea aceea mi-ar fi eșit neamțul în cale, nu știu zău ce i-ași fi făcut...

— „Dumineca dimineța“ — atâta știam, atâta gândeam. După slujba bisericească, am sărit în sus, am aruncat mantaua pe mine și am dat fuga la neamț. Îmi ziceam că Luiza și mătușa ei sânt acolo, dar pentru ce am mers să le întâlnesc nu știu nici acum. Nu știu nici pentru ce mi-am vîrit un pistol în buzunar; un pistol vechiu cu cremene, cu care trăsesem de multe ori fiind copil. Arma era stricată, așa cel puțin știam eu; am încărcat-o totuși cu un glonte. Îmi spuneam că dacă neamțul mă va da afară, am să scot pistolul și o să bag groază în toți. Am pornit-o dar într'acolo. În ceasornicarie nu era nimeni. Ședeau cu toții în odaia din jos; servitoarea, o nemețoaică bătrână, nu era de față. Am străbătut ceasornicaria și m'am oprit în fața unei uși închisă cu zăvorul. Am plecat urechea, dar în odaia cealaltă se vorbea nemește. Inima-mi bătea cu putere. Am dat un picior sdravăn în

ușă, care a sărit la părete. M'am uitat în jurul meu și am zărit o masă servită. Pe masă era o cană mare de cafea și pe o mașinuță de spirt ferbea apa. Apoi am văzut o zaharniță, o sticlă cu rachiu, cărnați, scrumbii și o sticlă cu vin, Luiza și mătușa ședeau pe sofă; în fața lor, pe un scaun, ședea neamțul, — ginerele, — frizat cu îngrijire, într'un frac corect și cu gulerul mai înalt, mai țepăn ca ori când. Lângă el, pe un alt scaun, se odihnea un neamț bătrân, gros și cărunț, care nu scoțea nici o vorbă. Cum am intrat pe ușă, Luiza s'a îngălbenit, mătușa a sărit în sus, dar a căzut iar pe sofă, iar neamțul s'a întunecat, s'a mîniat, s'a ridicat în sus și a venit întru întâmpinarea mea.

— Ce dorești d-ta? mă întrebă el.

Mă c'am zăpăcisem, dar o furie grozavă s'a deslănțuit în mine.

— Ce să doresc, am răspuns, primește-mă ca pe un mosafir și servește-mă cu rachiu. Vin la tine ca mosafir!...

Neamțul se gândi câtva, apoi zise: „la loc!“ M'am așezat pe un scaun.

— Dă-mi rachiu, mai spusei.

— Poftim rachiu, îmi răspunse el, bea te rog!

— Dar vezi să fie rachiu bun! urmai eu: furia mă scutura din ce în ce mai tare.

— Rachiuul ăsta e bun.

Mă necăjea faptul că mă lua de sus, și mai mult fiindcă Luiza mă privea. Băui rachiuul și strigai:

— De ce te porți așa de urât cu mine,

neamțule; fii prietenos, căci am venit cu gânduri bune la tine.

— Nu pot fi pretenul d-tale, rosti el; d-ta nu ești decât un simplu soldat.

Cuvintele acestea mă mâniau.

— Așa, neamț spurcat, mîncător de cărnați, știi tu ce-ți pot face eu ție acum? Te pot împușca cu pistolul ăsta ca pe un câine.

Am tras pistolul din buzunar, m'am apropiat de el și i-am ținut țeava în dreptul capului. Cu toții amuțiseră de spaimă, nici unul nu îndrăznea să scoată un sunet măcar, mătușa se făcuse albă ca varul și tremura ca o trestie, mută, cu ochii plini de groază.

Neamțul amuți și el cât-va, dar nu-și perdu cumpătul.

— Nu mă tem de d-ta, îmi răspunse; te rog numai să fii serios și să isprăvești cu glumele astea. Nu mi-e frică de d-ta nici cât negru-i sub unghie.

— Oho! minți, căci ție-e frică! Haha! Nici nu îndrăznești să miști capul de frică ce ție-e!

— Nu, îmi spuse el, n'ai voie să-mi faci rău.

— Și cine mă poate opri?

— N'ai voie, fiindcă ție-e strict interzis, și ai fi tras la răspundere.

Dracul să-l ia pe neamțul acela negliob! Dacă nu m'ar fi mîniat așa, ar trăi și astăzi. Tot ce s'a întâmplat mai apoi e numai din vina lui.

— Așa dar, tu crezi că n'am voie să te împușc.

— Nu!

— N'am voie?

— Firește că n'ai voie.

care va ataca politica clericală a ministrului de culte contele Zichy. Poporalii vor lua, cu siguranță, apărarea ministrului. Se prevăd deci câteva ședințe agitate.

Cum sântem informați, la acest buget vor lua cuvântul și deputații noștri.

Noul guvernor al Bosniei. «Monitorul oficial» publică un autograf al M. Sale prin care se primește demisia guvernorului de până acum al Bosniei și Herțegovinei, generalul Varesanin și se numește în locul lui generalul Oscar Potiorek.

Lupta în congregații.

La Lugoj și la Turda.

Somnolența vieții noastre publice a fost întreruptă zilele acestea de câteva clipe de efemere tresăriri de energie la Lugoj și la Turda. Joi s'a ținut congregația comitatului Turda-Arieș, iar Luni și ieri cea a comitatului Caraș-Severin, remarcându-se cu amândouă aceste prilejuri ținuta conștiință a membrilor români.

La Lugoj, unde lupta membrilor români e la o etapă mai avansată, apărătorii intereselor noastre au desfășurat Luni și ieri o serie întreagă de atacuri împotriva sistemului administrativ, așa încât până și ziarele ungu-rești, înregistrând evenimentele celor două ședințe, constată că comitatul n'a văzut poate nici odată ciocniri mai violente între contrari.

La Turda, unde continuitatea luptelor noastre n'a fost susținută totdeauna cu îndârjirea necesară, membrii români au dat cu acest prilej majorității șovine dovadă că n'au să renunțe nici odată la dreptul lor constituțional de-a vorbi românește în congregație. Dăm la vale amănunte.

— Ei bine, ține asta, mâncător de cârnați! Am slobozit arma. Neamțul s'a clătinat pe scaun. Cel din odae au scos strigăte de groază.

Mi-am ascuns pistolul în buzunar și m'am repezit afară; cum am ajuns în fortăreață, am aruncat pistolul în poartă, în niște urzici.

Am intrat în cazarmă, m'am trântit pe pat, în așteptarea să fiu arestat. S'a scurs un ceas, s'au scurs două-nimic. O spaimă mare mă cutremură în întunec; am eșit afară, mi-era dor s'o revăd pe Luiza. Trecând prin fața ceasornicăriei, am văzut lume multă adunată și agenți polițienesci. M'am dus la verișoara, și am rugat-o s'o cheme pe Luiza. Peste puțin o văd pe Luiza venind în fuga mare; mi se aruncă la piept și plânge: „Nu mai eu sânt de vină, că am dat ascultare mătușei!“ Ea-mi povesti că îndată după nenorocirea din aceea zi, s'au întors acasă, unde mătușa se îmbolnăvi așa de greu, de nu putea scoate un sunet: ea nu destăinuise nimănuia cele întâmplate, ba o rugase și pe Luiza să păstreze taina — căci îi era teamă. Întâmplă-se ce s'o întâmplă. Dealtmintealea, nimeni nu le văzuse pe ambele femei în casa ceasornicării, fiindcă neamțul își trimisese bucatăreasa de acasă, fiindu-i frică de ea, că i-ar fi scos ochii dacă ar fi știut că are de gând să se însoare. Nici lucrători nu fuseseră în ceasornicărie, căci stăpânul lor le dăduse drumul și gătise el însuși cafeaua. Neamțul cel bătrân însă, ruda mortului, tăcuse toată viața sa, de sigur că va tăcea și acuma; el a fost cel dintâi, după întâmplare, să-și ia pălăria

Congregația Caraș-Severinul.

Luni s'a început congregația de primăvară a comitatului Caraș-Severin și s'a terminat abia Marți, după lungi și agitate desbateri. Ședința de Luni nu s'a sfârșit decât după miezul nopții — un lucru fără precedent în analele vieții noastre comitatense — spune „Drapelul“.

Comitele suprem *Dr. Z. Medve*, deschizând ședința, parentează întâi pe decedatul ministru de comerț Hieronymi și propune ca memoria lui să se eternizeze în anuarul ședinței; arată apoi punctele mai însemnate ale ordinii de zi.

Di *G. Dobrin*, avocat, spune, în numele membrilor români, că aceștia refuză propunerea privitoare la Hieronymi, pentru că de numele defunctului sânt legate odioasele ordonanțe prin cari s'a disolvat comitetul național român și suspendat activitatea partidului național român.

Majoritatea, firește, adoptă propunerea comitetului.

Înainte de a se începe desbaterile s'au prezintat trei interpelări: Di *E. Dobo*, în chestia procedării societății privilegiate austro-ungare a c. f., care a luat pășunatul dela comunele Crașova și Jabalcea pentru a face astfel presiune în scopul ca comunele să renunțe la dreptul lor de exploatare miniere în favoarea societății căilor ferate. Di *I. Horváth* a interpelat în chestia dispariției actelor relative la disciplinarea lui *Burdea*, din arhiva din *Caransebeș*. Di *I. Gergely* interpelează relativ la dese concedii ale primarului *Caransebeșului* și la stările destrăbălate din notariatul *Borlovei*.

Urmează discuția la raportul vice-comitelui. Fostul deputat român, di *Dr. Gh. Popovici*, ia la cunoștință măsurile luate de vice-comite referitor la stărpirea concubinajului. Arătând apoi mizeriile nenumărate, create de legea *Apponyi*, cere, între altele, micșorarea sarcinilor materiale ce se impun comunelor. Urgitează, în sfârșit, o soluție favorabilă în chestiunea izlazului din *Răchita*, unde poporațiunea e în mare fierbere din pricină că administrația n'a regulat nici până astăzi izlazurile.

Di *Gh. Dobrin*: Relevează că la constituirea comisiilor nu s'a ținut seamă de membrii români, ceea ce vădește că spiritul la conducerea comitatului a rămas același și sub noul guvern. Arată moșia cu care e tratată populația românească din partea funcționarilor

și s'o sbughiască afară, „Nu-ți fie teamă, el n'are să spună nimic“, mă asigură Luiza, și așa a fost. Două săptămâni de zile n'a plutit nici o bănuială asupra mea. Dar în aceste două săptămâni — crede-mă ori nu mă crede, *Alexandre Petrovici* — am sorbit întreaga cupă a fericirii. În fiecare zi mă întâlneam cu Luiza, și cât mă iubea de ferbinte! Ea plângea și-mi spunea: „Ori unde te-ar trimite, am să te urmez; am să părăsesc totul pentru tine!“ Și atât de mult mă mișca iubirea ei, și dragostea mea era atât de caldă încât mă gândeam tocmai cum să-mi așez viața de aci înainte, când după două săptămâni am fost arestat. Moșneagul și mătușa se înțeleseră între dânșii să mă denunțe.

„Ce să-ți mai spun, *Alexandre Petrovici*? M'au dus în fața comisiei criminale, și căpitanul m'a întâmpinat cu blesteme și injurături; eu însă n'am răbdat, ci i-am răspuns: „De ce mă injuri? Nu vezi, mișelule, că eu sânt oglinda ta?“ Și am fost condamnat la patru mii de lovituri de bice și la exilul în *Siberia*, ca ucigaș. După ce m'au degradat, m'au bătut cu cnutul... La revedere, *Alexandre Petrovici*; ne mai întâlnim noi până diseară, nu e așa?“

administrativi. Un primpretore a găsit de cuviință să numească pe toți membrii unei antistitii comunale *boi*. (Mai mulți unguri aplaudă. Glasuri de pe băncile Românilor: Rușine să vă fie! Sgomot enorm.) Vicecomitele n'a anexat și raportul despre alegerile parlamentare, — de sigur temându-se să improspeze amintirea multelor atrocități ale administrației. Arată ținta *colonizărilor*: stărpirea populației băștinașe.

La apoi, punct de punct, raportul vice-comitelui și arată complexul de mizerii ce tot mai dănuiesc în starea sanitară a comitatului, pe terenul comunicației, pe terenul școlii și de încheiere povestește abuzurile recensământului, abuzuri cari ținteau să reducă numărul populației românești.

Vorbește di *I. Boros* despre alcoolism și despre starea învățământului; apoi di *I. Horváth* despre neajunsurile administrației.

Di *V. Braniste*: Zace în păcatele sistemului, că în măsura în care se deșteaptă poporul, administrația devine tot mai rea, căci întregul aparat administrativ este subordonat considerațiilor de partid. Acesta e un fenomen general. În *Caraș-Severin* se manifestă cu atât mai bătător la ochi, cu cât partidele actuale de guvernament nu au nici o rădăcină în sufletul populației. Pentru a impune deci acestei populații o voință străină de sufletul ei, trebuie luate măsuri tot mai coercitive, în măsura în care înaintează în popor trezirea la conștiința de drept. Urmările triste le vedem pe întreaga linie.

Nime nu dorește ca noi o bună administrație, căci pentru desvoltarea poporului nostru este o administrație bună de-adeptul o condiție de a fi. Tocmai de aceea sântem gata a da administrației tot ajutorul în direcțiunea ameliorării ei și ne ținem de datorie a arăta toate cauzele, cari o împiedecă în desvoltarea amăsurată exigențelor timpului.

O cauză specială e apoi falza interpretare a suveranității statului, pe care țin să o afirmăm stăpânii de azi ai situației prin impunerea limbii statului pe întreaga linie. Nici un statut comitatens, adus în interesul populației, nu s'a publicat și comentat până acum în limba poporului, așa că populațiunea ia știre despre acestea deabea la alegeri când curg pedepsele pentru diferite contravențiuni cu duimul.

Arată apoi cazuri speciale.

Regretă, că deși atât vice-comitele cât și prim-ministrul a pus în vedere pedepsirea celor ce au silit pe agenții recensământului a introduce pe Români în liste ca „oláh“, tot nu a pedepsit pe nici unul, deși ordinul din chestiune s'a dat tocmai în sala comitatului *Caraș-Severin*.

Arată cum din fiecare fleac se fac demonstrații contra statului. Enarează cum la *Pătaș* s'au dictat pedepse sub cuvântul întrebunțării „insigniilor unui stat străin, pentru că la un banderiu a avut conducătorul pe un băț — afirmative vână — un buchet de flori galbene legate cu plantică roșie.

În fine arată că mult promisiile „remedii de drept“ recomandate în repetite rânduri de vice-comite, rămân fără efect. Exemplifică cu opreliștea la alegeri de a intra în sate spre a aduna alegătorii și a-i conduce la localitatea de votare.

Secretarul de stat dela interne a declarat unei deputații, care s'a prezentat în chestia aseasta, că opreliștea e nelegală, dar nu poate interveni până ce afacerea nu ajunge pe calea sa la dânsul ca for al treilea.

Cetește acte, arătând că contra opreliștei din *Bocșa* s'a dat apel la vice-comite, care după alegeri a rezolvit afacerea ca „fără obiect“, pentru că au trecut alegerile, confirmând opreliștea prim-pretorului, iar la apelul dat la ministrul internelor n'a venit până astăzi răspuns.

Pe baza acestor experiențe pierdem cu totul credința în mult promisiile remedii de drept.

Au mai vorbit la raportul vice-comitelui dd. *Petru Bernaz*, despre concubinaj; *N. Ionescu*

▼	ANUNȚURI!	▼
▼	se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei“.	▼
▼		▼

despre abuzurile în compunerea listelor de alegători: *Adam Groza* despre pășunat și despre dispozițiile vexatorice relative la târgurile de vite; *Ștefan Petrovici* despre ticăloșiile jandarmilor; *A. Ciupe* despre halul birourilor notariale; *C. Jurca* despre abuzurile organelor administrative dela Recita și pârintele *Imbrescu* despre violentarea limbii românești de către inspectorii școlari ai statului.

Ședința s'a suspendat până la orele 4 și jumătate după amiază. Redeschizându-se a urmat răspunsul vicecomitelui. În cursul discuției la acest răspuns au avut loc scene furtivoase. O prea aprinsă ciocnire a fost cea dintre vice-comite și dl *Branisce* pe tema „Hymnusz“-ului lui *Kölcsey*, imnul național unguresc care a fost impus școalelor populare românești. Dl *Branisce* a declarat că acest imn n'are nici un loc în școalele românești, întrucât precum nu poate să aibă în școalele ungurești nici imnul românesc „Deșteaptă-te Române“. Pe vremea când își scrisese poetul *Kölcsey* imnul nu exista nici o națiune politică ungară în sensul celei de azi, deci imnul preamărește aspirațiile specifice ale poporului unguresc, aspirații deosebite de-ale poporului românesc.

Declarațiile oratorului român, au stârnit firește, un adevărat vifor de indignare pe băncile ungurești.

Scene tot atât de agitate s'au desfășurat și în cursul discuției la propunerea despre urgita votului universal, propunere prezentată de membrii români. Comisia permanentă a comitatului a prezentat o contra-propunere, în sensul, că după ce comitatul e cu cea mai deplină încredere față cu guvernul, așteaptă liniștit soluția pe care o va da guvernul chestiunii reformei electorale. Din partea Românilor a luat cuvântul tot dl *Branisce* arătând necesitatea votului universal.

Majoritatea a primit însă, cu 100 de voturi împotriva a 46 de voturi, propunerea comisiei permanente.

În ședința de Marți au avut loc de-semenea scene agitate.

Congregația din Turda-Arieș.

Despre congreagația comitatului Turda-Arieș i-se scrie «Gazetei»:

«Înainte de pacostea coaliționistă comitatul nostru a avut în fruntea afacerilor școlare un inspector cu înalte calități atât ca știință cât și omenie. Toți învățătorii de toate confesiunile își vor aduce cu mult drag aminte de inspectorul școlar *Teglas*, care a fost ca un părinte al lor.

A venit însă coaliția la putere și dl *Teglas* se zice, că din motive politice a fost transferat la Bistrița, apoi la cerere proprie pensionat.

În locul lui a venit un renegat *Polyánszky*, cu venirea căruia s'a început era de prigonire a școlilor și învățătorilor români.

A fost o vreme, când la o singură pertractare au fost de față vre-o 20 învățători români, trași la cercetare disciplinară din partea comisiei administrative.

Însuși fișpanul de pe atunci, contele *Bethlen Balint*, s'a luat de grijă de el și se zice, că la întrevinerea lui a fost transferat, pentru că să vie în locul lui unul și mai al dracului, un săcuie cu numele *Ballo*.

Ăsta apoi a pus vîrf la toate.

Te îngrozește de cele ce povestesc toți protopopii și preoții din comitat despre isprăvile acestui om, care a pornit o propagandă nebună, ca să facă școale de stat în toate comunele românești, bine înțeles în detrimentul școalelor confessionale.

Față de acest pripit șovinist de cea mai rea speță, au luat poziție membrii români ai congreagației Turda-Arieș în 11 Mai.

În președerea congreagației a fost o consfătuire iutimă în casele d-lui *Dr. V. Moldovan*, la care au luat parte protopopii *N. Solomon* din *Ludoș*, *Iovian Murășan* din *Turda*, *N. Rațiu* din *Turda*, preoții *Ioan Boer* din *Lechința*, *N. Marcu* din *Bei* apoi membrii *Emil Cormoș* din *Grebenis*, *Marius Elekes* din *Velcher*, *Dr. Ioan Giurgiu* din *Iara*, *Dr. V. Moldovan* și *Dr. G. Pălăcean* din *Turda*. S'au discutat mai multe chestii curente

de ale clubului comitatens și s'au designat oratorii principali pentru a doua zi.

Considerând, că a fost vorba de o chestie școlară, deci care cere cunoștința curată a lucrurilor și faptelor întâmplare, s'au angajat preotul *I. Boer*, protopopul *N. Solomon* și *Iovian Murășan* a luat cuvântul a înșira gravaminele și abuzurile inspectorului și a cere sanarea lor.

A doua zi la congreagație s'a mai alăturat și protopopul *G. Pop* din *Mohaciu*, astfel eram o ceată mică dar inimoasă.

La discuția asupra raportului vice-comitelui a luat cuvântul dl *Ioan Boer*, care a introdus discuția prin o scurtă dar potrivită vorbire exprimându-și neîncrederea și nemulțămirea.

A urmat dl protopop *N. Solomon*. Când însă a început să vorbească românește, șoviniștii din sală au înscenat un astfel de tumult, încât oratorul a trebuit să renunțe la cuvânt.

În zadar a explicat fișpanul, că d-nul *Solomon* are dreptul să vorbească românește, toate au fost în zadar.

Imediat a cerut cuvântul dl *Emil Cormoș Alexandrescu* și în numele Românilor a ridicat un scurt protest în contra acestei încălcări a legii.

Totodată a declarat, că oratorii ce vor urma, vor vorbi ungurește, dar nu că s'ar fi lăsat terorizați de șgomotul și amenințările șoviniștilor, ci pentru că în interesul școalelor persecutate în ca să-și înșire gravaminele și cele să fie ascultate din partea congreagației.

A luat cuvântul protopopul *Mureșan* care apoi a înșirat o mulțime de violențe și nedreptăți de ale inspectorului, așa că după o potrivită și glumeață vorbire a lui *Dr. I. Giurgiu*, însuși fișpanul a provocat pe membrii români ca să-și depună într'un memoriu toate plânsorile și să le prezinte comisiei administrative, care apoi se va ocupa în detalii cu ele și de le va afla bazate, le va sana.

Astfel pășirea energică a Românilor a avut nu numai un rezultat moral ci și faptic și cred, că și dl inspector își va mai trage pe viitor de seamă, de cele ce face.

3/15 Mai în România.

Pentru comemorarea zilei istorice 3/15 Mai frații noștri ardeleni stabiliți în România au făcut o excursie la Mănăstirea-Dealului, unde în cadrul unei festivități frumoase au serbătorit marea zi de libertate a Ardealului. În fața sfintelor moaște ale voivodului *Mihai Viteazu* și *Radu cel mare* s'au rostit discursuri de înălțare sufletească și deplină înțelegere a nevoilor celor rămași acasă. Pe lângă membrii societății ardelenene »Carpații« au luat parte la excursie și o seamă de bărbați ai societăților culturale de dincolo, împreună cu trei domni din Munții apuseni cari erau întâmplător în România.

Correspondentul nostru special ne trimite dela această festivitate raportul de mai jos:

Tîrgoviște, 3/16 Maiu.

În dimineața zilei de 1 Mai un grup de excursioniști, cam trei sute de persoane, public din capitală și membri ai societății culturale »Carpați« a plecat din București la Tîrgoviște pentru a comemora ziua de 3/15 Maiu 1848. Trenul împodobit cu drapele și stegulețe treicolore a plecat în mijlocul unei însuflețiri uriașe, iar când a intrat în gara *Titu*, unde se ramifică linia spre Tîrgoviște, i-s'a alăturat un alt grup de membri ai societății »Carpați«, împreună cu »Liga culturală« secția *Pitești*. Pe tot parcursul liniei *Titu-Tîrgoviște* excursioniștii au fost primiți în gări cu muzici militare și tarafuri de lăutari împreună cu publicul care era eptușiat până la paroxism.

La intrarea în gara Tîrgoviște grupul excursioniștilor a fost primit de muzica militară în frunte cu prefectul județului, autoritățile și un public foarte numeros. Primarul orașului, *G. Ionescu* a

urat excursioniștilor bunăvenire și într'o cuvântare avântată a făcut istoricul revoluțiunii de desrobire a anului 1848 în Moldova, Muntenia și Ardeal.

Din partea excursioniștilor a răspuns președintele societății »Carpați«, dl *Tețu* mulțumind publicului și autorităților pentru primirea ce li-s'a făcut.

Dela gară s'a format un cetej impunător și excursioniștii au plecat la Mănăstirea-Dealului în lungul bulevardului *Carol*. Ajungând în dreptul bustului lui *Eliad Rădulescu*, scriitorul născut în acest oraș, s'au oprit și în fața bustului s'au ținut două cuvântări din partea dlui profesor din *Pitești* *Mihăileanu* și d. *Polichroniade*.

Orașul a fost traversat pe frumoasa șosea umbrită de tei care duce până la mănăstire pe o distanță de patru kilometri, și tot drumul până aci muzica militară din frunte intona marșuri naționale.

La poalele pitorescului deal pe creasta căruia e așezată mănăstirea, e cazarma regimentului 10 de *Roșiori*, unde am fost primiți de un cor al soldaților și mai mulți ofițeri. Peste șosea era aruncat un arc de triumf pe a cărui frontispiciu era scris »Lozinca oșteanului român e credința cătră Rege și dragostea de neam«, iar pe o distanță de vr'o zece metri erau înfipte lănci în vârful cărora fâlăiau stegulețe treicolore.

Ajunși la mănăstire pela ceasurile unsprezece, trei preoți au slujit un parastas pentru odihna sufletului celor căzuți în lupta pentru desrobire și a eroilor morți în 1784 și 1848. După sfârșirea slujbei preotul *Manea* a ținut o cuvântare cărei i-a răspuns dl *Neculai Istrate* membru din *București* a societății »Carpații«.

Pe urmă a fost vizitată mănăstirea unde e așezat capul neadormitului *Voevod Mihai Viteazul* și *Radu cel Mare*.

Masa a fost luată în pădurea dela spatele mănăstirii și în decursul ei au răsunit mai multe cuvântări de ocazie pline de avânt și de dragoste între alții a vorbit și popa *Simu* din *Abrud*, profesorul *Baboianu Droc* și-am avut chiar prilejul să primim salutul fraților dela *Pind* prin rostul unui *Român din Macedonia*.

După masă s'a încins o horă mare în umbra codrului și s'a petrecut vesel jucându-se mai multe danțuri naționale, iar la ora cinci după masă excursioniștii s'au întors la gară de unde o parte a plecat acasă iar restul a rămas să iee parte la banchetul ce s'a dat seara în onoarea lor.

Cei rămași au făcut ziua următoare — conduși de fruntașii localnici — o excursie în împrejurimi și pela instituțiile mai de seamă.

Cor.

Cum a murit Napoleon?

Zilele trecute s'au împlinit nouăzeci de ani de când a murit *Napoleon*, într'o insulă pierdută în Atlantic, în ziua de 5 Mai 1821.

Un document englez, pe care l-am descoperit în *British Museum* din *Londra*, aduce o lumină nouă la tristul sfârșit al *Împăratului*.

Captivitatea la *Sta Elena* a durat aproape șase ani. Chiar în al doilea an, la 1816, *Napoleon*, constrins la neactivitate pe o bucată mică de pământ, murdară, insalubră și mizerabil situată, la *Longwood*, simțea cum sănătatea i-se sdruncină. Medicul lui, chirurgul marinei britanice *O' Meara*, avertisă pe guvernorul *Hudson Lowe*. Dar acesta rămase indiferent. De abia târziu, numai în ultimul ceas, fu mișcat de agonia *Împăratului*. În luna *August* 1817, *O' Meara* recunoscu și declară că *Napoleon* suferea de o afecțiune a ficatului. Acuzat de a fi dat motiv de îngrijorări false, doctorul fu substituit din funcția sa și trimis în *Anglia*.

Dar răul lua proporții. La 1 *Januarie* 1819 *Napoleon* avu o sincopă alarmantă. Un alt chirurg englez, doctorul *Stokoe*, fu chemat de urgență la *Longwood*. El nu-i făcu decât cinci vizite, atrăgându-și disgrația guvernorului și sub inculpația de a fi dat buletine exagerate fu trimis înaintea unui consiliu de război. El, de asemenea, diagnostică o boală gravă de ficat. Or, boala aceasta nu fu recunoscută nici de *Hudson Lowe* nici de cabinetul dela *Londra*; nici nu voiau să admită, că generalul *Bonaparte*, după cum numea pe *Împărat*, ar putea să fie suferind, de frică a nu trezi interesul și compătimirea *Europei*.

Cu toate acestea fu permis lui *Napoleon* să-și aducă un medic francez, pe doctorul *Autoumarchi*, care din

nerozicere era un om tânăr fără experiență, ușuratic și presumțios. La sosirea Dr.-ului în insulă, Napoleon fu apucat de un al doilea rău, un cancer la stomac, care urma să-l omoare curînd și pe care nișeni nu-l bănuiau până în ziua morții lui.

La începutul lui 1821, Împăratul își pierdu toate forțele; în fiecare zi își pierdea cunoștința și ochii lui îndurerăți nu mai putură suporta lumina. El își petrece zilele pline de suferință în obscuritatea unei camere cu obloanele ermetic închise unde servitorii lui nu puteau umbla decât pe dibuite.

La 17 Martie, el căzu la pat definitiv, și Hudson Lowe tocmai primise din Anglia o scrisoare în care era avertisat despre proiectul unei evadări. Se credea că generalul Bonaparte meditează să fugă din Sta Elena. Pentru a-l supraveghea mai de aproape, guvernorul ceru ca pe lângă Drul Automarchi să se atașeze încă un ajutor, un chirurg englez Drul Archibald Arnott care fu admis la Longwood la 1 Aprilie.

De atunci, fiind pus în curent în fiecare zi, Hudson Lowe începu să scrie un mic jurnal în care se găsesc povestite cele trei-zeci și cinci de zile, cele din urmă, ale Împăratului. Acesta e documentul istoric de un capital interes publicat în Mercure de France sub titlul: *In camera lui Napoleon, murind*. Câteva citațiuni scurte, sunt de ajuns să arate răceala, nesimțirea și tragicul cu care călăii Împăratului priveau și comentau agonia lui.

»Astăzi, — citesc pe prima pagină a jurnalului — Drul Arnott a fost chemat la generalul Bonaparte. Drul Automarchi i-a eșit înainte purtându-l prin vre-o 4 camere, într-una de tot întunecată. »N'am putut să-l văd, povestea Drul, guvernorul, l'am palpat numai, pe el sau pe altul. Pulsul și starea pielii indicau o mare slăbiciune, cu toate că nu se arăta nici un semn de pericol imediat«.

Astfel numai, ideea unei vulgare trageri pe sfoară cu substituirea unei alte persoane agita pe chirurgul englez fără să fie în stare a bănui simptomele alarmate la un bolnav care murea peste 5 săptămâni.

La 2, 3, 4, 5 și 6 Aprilie, Hudson înregistrează îndoielele Drului Arnott, asupra suferințelor descrise de Drul Automarchi și servitorii Împăratului:

»Nu pot să descoper nimic extraordinar la el, declară scepticul medic, de cât excesiva lui paloare cadaverică. A vomat înaintea mea și numai asta e singurul lucru anormal, de altfel nici nu a vomat de cât prea puțin«.

La 16 Aprilie, revenind la ciudatul lui diagnostic, mai spunea: «Dacă un vas de linie ar veni mâine din Anglia, pentru a-l duce de aci, sânt convins că asta l'ar vindeca numai de cât și în clipa aceea ar și fi pe picioare«.

La 25 — numai cu trei spre-zece zile înaintea morții, Drul Arnott declară pentru a treia oară că nu e de cât un caz de ipohondrie. Admite cu toate acestea că vindecarea va dura mult pentru că el, doctorul, nu poate da generalului Bonaparte ceia ce l'ar putea restabili. Și cum Hudson Lowe, intrigat, întreabă genul și numele remediei: «Libertatea» răspunde Arnott.

La 27 și 28 Aprilie, Napoleon are vărsături negre, pe urmă asudări reci, delir, sughițuri de agonie, anunțându-se apropiatul sfârșit. La 5 Maiu Hudson-Lowe termină astfel jurnalul:

«La 7 ceasuri dimineața, un semnal a anunțat pe guvernor că Bonaparte e în pericol iminent de moarte.

Cu toate acestea starea muribundului nu se agravă de cât pe la 3 ceasuri după prânz. În momentul acela Arnott, trimitea liniile acestea scrise cu creionul: «Pulsul nu se mai simte, dar mai poate trăi câteva ceasuri». La cinci ceasuri jumătate: «E mai rău, respirația e mai deasă și mai arevoioasă». Și câteva minute înainte de 6 ceasuri — chiar atunci când apunea soarele — scria: «Napoleon moare».

Napoleon ajunsese în sfârșit să-și convingă călăii de realitatea și de seriozitatea boalei lui.

«L'In. Roumaine». Paul Fremeaux.

Spre literatură didactică bună.

— *Reflexii d-lui I. Vuia.* —

Nemuțămît cu unele lucruri dintr'un articol de al meu, apărut în numărul de Paști al „Tribunei“, dl Iuliu Vuia, cunoscutul autor al unui mare număr de cărți didactice, face unele observări la cari răspund următoarele:

Nu „patriotismul“ local m'a făcut să socotesc cărțile de cetire românești al dlor Vuia, Moldovan și Groșoreanu ca puțin corăspunzătoare cerințelor culturai noastre de azi, ci convingerea că școlii noastre îi trebuie azi cărți mai bune de cât ale domniilor lor și că aceste cărți se pot și face, după cum se vor și face. Situația în care ne aflăm cu literatura noastră didactică e în adevăr „o mare pacoste pe capul nostru“. Aceasta o poate adevări fiecare învățator din arhidieceză și cred că și mulți din diecezele sufragane. În cartea mea „*Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și la educația populară*“ (Sibiu, 1911) m'am ocupat mai de aproape de această pacoste, precum și de remediile ce se impun (pag. 77-81). Cel mai categoric remediu e, după cum am arătat acolo, monopolul cărților de cetire românească, — și am toată nădejdea că acest monopol se va introduce în timpul cel mai scurt, — cel puțin în arhidieceză, dacă „patriotismul local“ al diecezelor va împiedeca introducerea lui în întreaga mitropolie.

Că d. Vuia are păreri atât de bune despre cărțile dsale, aceasta înseamnă foarte mult într'un timp ca al nostru, când cei mai aprigi critici ai lucrărilor literare sunt înșiși autorii lor...

D. Vuia face o enormă greșală când susține că manualele de cetire românească trebuie să aibă aprobarea ministrului de culte. Greșala aceasta e cu atât mai mare cu cât d. Vuia, făcându-o, se referă la § 20 al legii lui Apponyi, care nu spune ceea ce afirmă d. Vuia. Ba zice că acest paragraf ar fi cerând, ca toate manualele cari se întrebunțează în școlile cu ajutor de stat, să fie aprobate de minister. De fapt § 20 cere acest lucru numai dela școlile comunale, nu și cele profesionale. Cetească d. Vuia acest paragraf cu atenție cuvenită și va vedea ce greșală mare a făcut dsa și în calitate de învățator și în calitate de autor de manuale didactice. Legea cere numai ca manualele de limba maghiară, aritmetică, istorie, constituție și geografie să aibă aprobarea ministerială, dela celelalte ea nu pretinde nimic.

Asupra manualelor de limba română ministrul n'are decât un singur drept, acela de a le interzice, în cazul când constată că ele cuprind lucruri cari sânt contrare adevărului. Acest lucru s'a discutat și în parlament, la 1907, când deputatul Zachariás János a cerut ca și cărțile românești să fie supuse aprobării, la ceace a răspuns însuș contele Apponyi că o astfel de măsură n'o află necesară. Insuș contele Apponyi a propus ca să nu li se ceară acestor cărți aprobarea ministerială și Camera a primit cu majoritate de voturi această propunere. (Vezi *Országgyűlési értesítő* a. 1907, 23 Aprilie, pg. 26).

De altfel chestiunea aceasta s'a reglementat nu de mult, printr'o ordinațiune ministerială apărută sub Nr. 142598/1910, unde se spune cum trebuiesc înaintate spre aprobare cărțile menite a se întrebunța în școlile cu ajutor de stat, și cari cărți au nevoie de aceasta aprobare. (Vezi „*Hivatalos Közlöny*“ Nr. 8/1911) D. Vuia, ca cel mai fecund autor de cărți didactice trebuia să știe aceste lucruri, fără de cari, oricât de bune intenții ar avea, aduce culturai noastre servicii foarte îndoielnice.

Că cutare inspector cere și manualele de cetire românești să fie aprobate — o știu și eu, dar mai știu și vorba aceea românească: „nu-i de vină cine mănăcă șapte pite, ci-i de vină cine i-le dă“. De ce să nu ceară inspectorii și lucruri ilegale cari le aduc folos și „glorie“, când știu că noi le dăm tot ce cer și că pottelor lor li-se supune, bazat pe o interpretare greșită a legii, chiar și cel mai harnic autor de cărți românești? Dar ia să se fi pus dl Vuia, în loc de a polemiza cu mine, și să-i fi arătat respectivului inspector legea și dispozițiile ministeriale, să vedem ce s'ar fi întâmplat?! S'ar fi ales și acel hiperzelos domn inspector cu impresia, că și Românii își știu apăra puținele drepturi ce le mai au în țara asta.

Cât pentru folosul pe care l-ar fi avut școala românească în urma unei astfel de atitudini — el ar fi constat cel puțin în aceea, că am fi avut în școlile noastre cărți românești mai bune decât ale dlui Vuia, cari cărți au fost făcute anume așa ca să poată plăcea și ministrului.

Dr. Onisifor Ghibu.

Din România.

Statuia lui Cuza în Iași. Luni la orele 5 p. m. a avut loc o importantă ședință a consiliului comunal din Iași sub preșidenția domnului primar D. Greceanu, cu care ocazie s'a deschis discuția în chestia monumentului lui Cuza Vodă.

D. Greceanu luând cuvântul a expus consiliului comunal situația așezării aceluia monument, arătând totodată că comitetul în urma unei consfățuirii care a avut loc la d. Ghika Deleni a luat decizia de a ceda piața Unirei pentru așezarea monumentului, cu condițiunea ca administrația comunală să-și ia angajamentul de a face pe socoteala ei fundația necesară în piața Unirei și de a se obliga să termine aceste lucrări cel mai târziu până la 15 Iunie.

Consilierii comunali luând act de aceste declarații admit în principiu așezarea monumentului în Piața Unirei, cu condiția însă ca fundațiile să fie făcute din banii constrinși de domniul Al. Xenopol și Iorga și din subscripțiile adunate de »Adevărul«.

Se mai hotărăște în afară de aceasta să se trimită o adresă de mulțumire dlui Gr. Ghika Deleni, pentru modul cum dsa a lucrat în această inițiativă și să se trimită o altă scrisoare sculptorului Romanelli pentru a veni la Iași și a lua dispozițiile necesare la locul unde trebuie să fie așezat monumentul.

Cât privește fundațiile făcute în Piața Nouă d. Greceanu a făcut 3 propuneri: Prima: să se așeze un monument al eroilor căzuți în războiul dela 1877. A doua: să se pue o fântână țâșnitoare monumentală, la fel cu fântâna din Roma sau în al treilea caz să se intervie pe lângă guvern pentru a se acorda subvenția de 300 mii lei votată sub trecutul guvern pentru ridicarea monumentului Unirei.

Expoziție de țesături naționale. Societatea „Furnica“, pentru încurajarea țesăturilor naționale, și-a deschis expoziția anuală în sala de jos a Ateneului Român.

Țesăturile și broderiile expuse, ca în toți anii, sânt de o frumuseță remarcabilă.

Sânt mai ales demne de admirat reproducerile după vechile porturi, de acum 60 ani, din Muscel, Vilcea și Argeș, vâlnice, catrințe și zăvelci; apoi un costum cu fotă

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, viz-à-viz cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. a.

— Premiata mai de multeori. —

BOROLINUL

leacul miraculos de casă alui

— — — Dr. Borovszky — — —

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la bronhiță, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca reumă, podagră, ischias, dureri în oase, aprinderi musculare și amorțire, în fine la dejerături și la încetarea rănilor provenite din arsuri. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II, Főutca No 77c. Se capătă în sticle de 1-20, 2- și 2-50 cor. în Arad la farmaciile Földes Kelemen, Kárpáti János, Vojtek și Weisz și la farmacia Örs Rezső în Pâncota

albă, introdus de M. S. Regina când a venit în țară, costum pe care societatea vrea să-l introducă la sate ca port de mireasă. Sabace în isvoade vechi, pânze de mătase cu alesături, porturi din Banat și țările locuite de Români, bluze de mătăsică lucrate în fluturi și fir, marama de borangic fin, lucrări în lână ale țărâncelor din Golești; lădițe lucrate artistic în pirogravură, etc.

O secțiune interesantă a acestei expoziției e galeria de pictură și desen a d-șei Thorand care a expus anul trecut la «Salon des artistes français» din Paris cum și anul acesta la expoziția Tinerimei.

Sesiunea consistorului bisericesc. Luni la orele 10 dimineața s'a deschis la Seminarul Central sesiunea de primăvară a „Consistorului superior Bisericesc“.

La orele 9 dimineața s'a oficiat un serviciu divin, în prezența tuturor membrilor.

Dl C. C. Arion, ministrul instrucției publice, a citit Mesagiul regal prin care se declară deschisă sesiunea de primăvară a „Consistorului bisericesc“.

I. P. S. Sa Mitropolitul a arătat rostul și însemnătatea Consistorului, vorbind despre lucrările ce urmează să se facă în această sesiune.

Consistorul este menit să strângă legăturile între membrii corpului preotesc.

Imediat după mitropolitul primat, a vorbit dl C. Arion, ministrul cultelor și al instrucției publice, care a atins și chestiunea turburărilor din biserică noastră.

Mă simt cu totul mișcat spune dl Arion, de binevoitoarele cuvinte ce mi-au fost adresate de șeful bisericii noastre. Pentru prima oară viu la ședințele consistorului superior bisericesc, pe care l-am considerat și îl consider ca un adevărat parlament bisericesc. Consistorul superior bisericesc, este linia de unire între stat, guvern și popor și ca atare are chemarea de a cunoaște toate nevoile sufleteste ale poporului și a aviza la mijloacele de îndreptare. Puteți conta pe sprijinul meu.

Dl Arion a atins apoi chestiunea turburărilor din biserică. Dsa spune, că țara suferă de necredință. Nu mai există credința strămoșească care dă putere națiunii. Aceasta nu se poate avea fără pacea în biserică. Lipsa de dragoste și pace contribuie la scăderea credinței. Cât îmi va sta în pufină, spune dl Arion, fără a mă amesteca cu cele canonice, voi căuta a aduce pacea în biserică. Este de datoria mea de a nu permite să se turbure statul prin turburările din biserică.

Dl Arion termină îndemnând pe membrii consistorului la jertfe pentru țară și pentru altar.

În urmă s'au ales diferitele comisii.
Ședința a luat sfârșit la orele 12.

O excursiune școlară¹⁾.

— Corespondență ocazională. —

Seara după nouă ore sosirăm în Seminarul Andreian, unde Cuvioșia Sa dl director Dr. E. Roșca, cu caracteristica-i afabilitate, dispuse încă din bună vreme primirea noastră în seminar acordându-ne și vîpt gratuit în tot decursul petrecerii noastre în Sibiu. Nu pot reținea nici afabilitatea dlui econom seminarial V. Popovici, care cu cea mai mare dragoste ne primi și ne puse toate cele necesare la dispoziție.

A doua zi de dimineață însoțiți de elevii ped. Vigheci și Dănilă, trecând prin câteva strade principale ale Sibiului, plecarăm spre Rășinar la mormântul marelui Arhieru.

Pe sub arini și prin dumbravă era sărbătoare. Într'un aier parfumat de mirosul primăverii și vrăjit de șiseitul ușor al frunzelor crude, mii de glasuri înălțau imnuri de laudă spre

¹⁾ Atragem, în mod deosebit, atențiunea învățătorilor noștri asupra acestei corespondențe. N. Red.

celce le iubește și după iarna grea readuce primăvara cu traiul ei ușor.

Cei 13 klm. îi făcurăm pe jos într'o continuă voie bună, căci și noi trudeam să ajungem la mormântul aceluia ce mult ne-a iubit și adevărată primăvară a adus peste apăsata noastră biserică. Deabia în Rășinar simțirăm oboseala, unde însă dl părinte M. Lungu, deși neavizat ne primi cu dragostea unui adevărat părinte și după o bună gustare, servită în localul școlii, uitaram toată oboseala. Colegii învățători în frunte cu dl director Frățilă (curat ca numele) ne salutară cu o frățească dragoste și cu toții apoi vizitarăm vechea casă-reședință unde au locuit episcopii Nichitici și Adamovici, bisericile și mormântul marelui Șaguna.

Compararea între reședința episcopului Nichitici și între splendidele palate actuale văzute de elevii la Sibiu le arată ca într'o oglindă magică progresul realizat de noi în aceste două secole și o mândrie curată li-se întipări pe fețe; iar când la mormântul marelui Andrei le spuse dl părinte Lungu, că sub peatra aceea rece își doarme fericitul somn cel care a deschis ușa propășirii noastre, emoțiunea ne cuprinsese pe toți deabinele.

Ospitalii Rășinării la plecare ne puseră trei căruțe la dispoziție pentru întoarcere.

Pentru ospitalitatea desăvârșită cu care am fost tratați exprim și la acest loc mulțumită bravilor Rășinării și cu deosebire dlui părinte M. Lungu.

Sâmbătă a fost ziua destinată pentru cercetarea Sibiului, în tovarășia clericului V. Pușcariu.

Cu multă bunăvoință ne arată amabila d-șoară Podoabă, directoara atelierului de țesătorie națională, toată întocmirea aceluia atelier, clarificându-ne cu prețioasele d-sale explicații și arătându-ne atâtea și atâtea lucruri domnești cu podoabe românești. Zic lucruri domnești, pentru că în multe locuri mai este și azi credința, că motivele românești pot împodobi numai lucruri țărănești, câtă vreme atâtea lucruri admirabile de salon pot fi împodobite cu neîntrecut succes prin frumoasele noastre motive naționale. Aceste motive ar putea servi foarte bine ca material de desen în școlile noastre mai ales pentru fete; iar acele profesoare sau învățătoare, cari propunând lucrul de mână femeesc, n'ar exploata în tot chipul, fie la cusut, fie la împletit, fie la țesut etc. frumoasele noastre colori și forme armonice, ar face un mare păcat. N'ar trebui să fie un singur lucru românesc a cărui împodobire sau combinațiune să nu poarte timbrul naționalității, având noi motive atât de frumoase.

Eșind din atelierul de țesătorie ne întimpină venerabila dnă Cosma. Se miră foarte mult de portul săsit al elevilor mele și cu multă bunăvoință le sfătuie să lase acel port nenatural pentru noi Români și să reia frumosul nostru port românesc. Sfătuie venerabilei dne, cred, că a căzut pe pământ bun, și în credința mea mă întărește nu numai promisiunile și însuflețirea elevilor pentru portul săliștenesc-sibian, ci mai ales faptul, că a doua Duminecă șase din cele 14 eleve erau îmbrăcate în acest frumos port, căci de fapt aproape fiecare are și câte un costum național, fie cel vechi codlean cu fotă, fie cel săliștenesc care le place mai mult și este întru câtva și mai practic, dar pe care în lipsă de modele îl croesc și-l împodobesc greșit. Lucrând mai mult după fantazia lor, care de multe ori, dacă nu totdeauna — rățăcește. În deosebi mie, sfatul ven. dnei Cosma mi-a făcut un neprețuit serviciu, căci oricât le-aș fi spus elevilor, ele n'ar fi crezut cât de puțin preț pune lumea mare pe rochiile și bluzele lor săsești fără nici un gust, pentru care îmi exprim sinceră mulțumită.

Cercetarăm apoi școala civilă de fete a „Asociațiunii“. Curățenia și ordinea ce domnesc în acest institut, ne frapară. De aici elevile mele au eșit cu mai multă învățătură de igienă și mult mai puternic imprimată în sufletele lor, decât ar fi putut face toate lecțiunile de igienă dintr'un an întreg.

Cu foarte multă bunăvoință și gentileță ne

conduse d-șoara directoară Petrașcu și dl director V. Bologa prin întreg internatul, arătându-ne toate amănuntele. Cu o astfel de școală ne putem mândri în fața oricărui strein fiecât de pretensiv!

Vizitarăm apoi muzeul „Asociațiunii“. Câte lucruri frumoase văzurăm și aici! Obiecte antice, țesături și cusături admirabile, porturile diferitelor ținuturi etc. etc. păcat însă, că lipsindu-ne explicațiile necesare, multe lucruri nu le-am înțeles. Ar fi de dorit să se compună o broșură călăuză pentru acest muzeu, altcun multe lucruri rămân vizitatorilor necunoscute.

Oboșiți de câte văzuserăm ne îndreptarăm spre seminar, iar după o pauză de vre-un sfert de oră cercetarăm și școala de menaj, unde amabila domnișoară Bogdan ne conduse și ne arătase cu o deosebită afabilitate toate bunele întocmiri ale acestei școle.

După prânz vizitarăm apoi alte lucruri mai de însemnătate ale Sibiului și pela orele 4 plecarăm cu trenul spre Ocna-Sibiului. Aci ne conduse d-nul contabil Henteș și inv. M. Bibu. Văzut-am lacurile sărate, băile cu toate instituțiile de pe lângă ele și-am regretat mult, că fiind timpul cam înaintat, n'am putut intra și în însăși ocna de sare.

Duminecă dimineața cercetarăm tipografia arhidiecezană și școala centrală elementară.

Eram în curtea școlii elementare, când văzduhul începu a legăna unde armonice și sonore, umplând întreg cuprinsul de vraja religioasă. Un cor din alte lumi părea că cântă: Lăudați! lăudați pe Domnul din ceruri. Erau clopotele dela catedrală. Copiii rămăseseră însă iritați de admirație. „Parcă mi vine să plâng — șopti o copilă; Eu par'că visez“ — răspunse a doua.

Serviciul divin, servit de însuș Excelența Sa cu mare asistență, fiind deschiderea sinodului arhidiecezan, a lăsat în sufletele elevilor urme neșterse. Mărețea procesiune dela reședință până în catedrală, înaltele fețe bisericești strălucind în splendoarea ornatei. excelentului cor mixt al domnului Popovici etc. etc. îmi amuțiră elevii, de altcun destul de guralivi. Aduceți-vă aminte de reședința lui Nichitici și de cărțile slavone și priviți catedrala copii!!

După serviciul divin, vizitarăm încă galeria de tablouri din muzeul Bruckenthal și la orele 1 și 30 min. plecarăm spre casă, împovărați de mulțimea impresiunilor. Copiii regretau c'au trecut atât de repede, cele cinci zile cât a ținut excursiunea.

Am scris acestea, nu pentru a scrie ceva, sau pentru a-mi măguli vre-o ambițiune, ci pentru a recomanda și altor colegi să facă astfel de excursiuni, cari în mod atât de eficace largesc cercul de cunoștințe al elevilor, sădesc în ei sentimente nobile, potentează mândria națională și cimentează iubirea față de însuși învățătorul lor și față de poporul lor. Am scris și pentru a avea ocaziune a mulțami încă odată tuturor celor ce ne-au primit, ne-au însoțit, ne-au găzduit și ne-au dat explicațiunile de lipsă. Cu deosebire sântem datori cu mulțumită Cuvioșiei Sale dlui director Dr. Eusebiu Roșca și dlui econom seminarial V. Popovici, cari cu deosebire afabilitate ne-au găzduit în „Seminarul Andreian“, iară față de înalta corporațiune bisericească față de Prea Ven. Consistoriu arhidiecezan, cu al cărui consimțământ s'a făcut primirea noastră în seminar, vom rămânea deapănarea cu o profundă recunoștință fiiască.

Ioan Pascu,
învățător.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în „Tribuna“.

Din străinătate.

Veto-bilul englez. O telegramă din Londra anunță că în ședința de ieri, Marți, Camera deputaților a primit și în a treia cetire, cu 361 voturi contra celor 141, proiectul de lege al guvernului prin care se casează dreptul de veto al Camerei lorzilor.

Secretarul general al ministerului de interne, Curchill își terminase discursul său cu apelul: „În numele progresului și al bune înțelegeri vă cerem să primiți proiectul și vom și ajunge ținta aceasta“.

Guvernul și-a și ajuns ținta: proiectul a fost votat cu majoritate de 121 voturi, dar în același timp s'a discutat și în Camera lorzilor un proiect de lege al opoziționalului Lansdowne prin care se reformează Camera lorzilor. Proiectul lui Lansdowne reduce numărul lorzilor la 350, dintre cari 100 de membri își vor putea moșteni mandatul, 110 ar fi aleși, iar restul numiți de Rege. Cum nu încapă nici o îndoială că lorzii vor primi acest proiect, care le va asigura conservatorilor o majoritate însemnată, se creiază o nouă situație foarte critică.

Guvernului îi stau deschise două căi pentru a rezolvi criza: numirea unui număr suficient de lorzi, care să-i asigure guvernului majoritatea și în camera lorzilor pentru veto-bil, — sau începerea de noi tratative pentru a ajunge la un compromis oarecare.

Cum însă, guvernul trebuie să ție seamă de declarațiile și făgăduințele categorice făcute pe vremea alegerilor, se prevede o nouă criză, care — dacă nu se va putea ajunge la înțelegere pașnică — va avea drept urmare o nouă disolvare a parlamentului.

Răscoala din Maroco. Ziarul «Daily Mail» din Londra publică următorul interesant document:

«Apel către popoarele europene și întreaga lume civilizată.

«Triburile răsculate din Maroc țin să aducă la cunoștința lumii întregi, că nu sunt călăuzite de nici o pornire dușmănoasă față de creștini ori alte neamuri străine. Noi nu voim să facem un rău străinilor, țânta noastră e numai și numai în-lăturarea brutalului tiran Mulay Hafid, a cărui prezență pe tronul imperiului șerifian e o rușine pentru epoca de civilizațiune în care trăim, — și de aceea ne străduim să-l detronăm.

«Mulay Hafid e un despot de o cruzime ne mai pomenită. Pentru cel mai mic lucru închide oamenii și-i schingiește, tăindu-le mâinile, smulgându-le limba, scoțându-le ochii și sfărâmându-le dinții din gură. Pe unii din acești nenorociți îi aruncă pradă fiarelor sălbatice.

«Nu e marocană reputată prin frumsețea ei, care să fie la adăpostul poffelor bestiale ale tiranului. El n'are răgaz, până nu aduce în hăvemul său pe femeea a cărei nenorocire e de a fi frumoasă».

Manifestul încheie cu un apel la lumea civili-

zată, ca în loc să dea concurs lui Mulay Hafid să sprijine acțiunea răsculaților contra acestuia. Berlin, 2 (telegramă din Tanger). În tot Marocul se propagă războiul stânt contra francezilor.

INFORMAȚII.

A R A D, 17 Maiu n. 1911.

— **Noul președinte al »Astrei«.** „Libertatea“ din Orăștie anunță că alegerea profesorului Andrei Bârsean din Brașov ca urmaș al decedatului Sterca-Șuluțiu în postul de președinte al „Astrei“ e lucru stabilit. Dl Bârsean și-a înaintat cererea pentru regularea drepturilor sale la pensie. În legătură cu această alegere i-se va oferi și postul ce-l avuse Sterca-Șuluțiu ca membru al direcțiunii băncii „Albina“.

— **Românii la Roma.** Săptămâna trecută, Joi, d. Nanu, ministrul României la Roma și comisar al pavilionului etnografic român inaugurat de curind la expoziția din Capitala Italiei, a oferit o masă intimă mai multor artiști, scriitori și ziariști italieni.

Cu acest prilej s'a rostit mai multe toasturi entuziaste pentru prietenia italo-română.

Cel dintâi a vorbit ministrul român, d. Nanu, care a salutat Italia și Roma, cetatea străbună, — apoi cu mult avânt liric, în care diplomatul dăduse întâietatea poetului — cum se exprimă »Corriere Della Sera« a ridicat un imn patriei sale.

La salutul dlui Nanu au răspuns d-rul Falbo dela ziarul »Messagero« și Angelo de Gubernatis; după care au toastat Tzigara Samurcaș și profesorul Lanciani care a reamintit figura lui Ovidiu rătăcind cătră Pontul Euxin, precum și luptele pentru independența română și italiană.

La aceste toasturi s'au asociat Civinini, care în numele eternei poezii, sufletul latinității, a salutat România în persoana Reginei poete; Vico Mantegazza; Eugen Porn reprezentantul unui ziar român și I. Procopiu, președintele sindicatului ziariștilor români.

— **Inmormântarea lui Achim.** Azi după amiază a avut loc în Bichiș-Ciaba înmormântarea „regelui“ Achim, despre a cărui tragic sfârșit am raportat în numărul nostru de alaltăieri. Peste cinci mii de oameni l'au petrecut la lăcașul din urmă pe temutul potrivnic al gentri-lor, dar oricât de mare e jalea popoului, înmormântarea a decurs fără disordine, în cea mai deplină liniște. Se crede că cu moartea tragică a lui Achim a încetat să mai ființeze și partidul său, care a fost un partid chemat la viață numai de vraja energice personalității a defunctului.

Se mai anunță din Bichiș-Ciaba că ucigașii, frați Zsilinszky au oferit tribunalului cauțiunea de 30.000 coroane pentruca să fie puși pe picior liber. Tribunalul va decide mâne în chestiune.

În presa ungurească se face o vie agitație pentru achitarea ucigașilor. Se va vedea, sperăm în curând dacă această dorință a presei se va împlini, — căci în acest caz li-s'ar asigura claselor feudale un drept fără antecedentă decât în epoca barbarizmului, dreptul de a ucide pe toți potrivnicii de idei apărținători unei clase sociale inferioare. La timpul său vom reveni, căci campania pentru achitarea asasi-

nilor lui Achim constituie un caz prea simptomatic pentru nivelul civilizației în Ungaria.

— **1 Mai românesc în Blaj.** Anul acesta a căzut 1 Mai românesc chiar pe zi de Duminecă. Nici nu pornise a se crepa de zori, când voioase acorduri de vioară românească treziau la viață împărăția visurilor de după geamurile somnoroase. — Pe când zorile se revărsau rumene și se apropia tot mai mult zarea argintată a mândrei zi de primăvară, — întreaga metropolă românească sărbătorea troienită de verdeată. Ramuri verzi puternice și multă iarbă verde pela porți și uși, și cununi la ferestri cu fete mari vestiau măreția zilei. — Timpul favorabil de peste zi a adaugat mult la frumsețea sărbătoarei românești. „Unirea“.

— **Regele Muntenegrului în Constantinopol.** Ziarele turcești comunică, că regele Nichita al Muntenegrului ar avea de gând să facă o vizită sultanului la Constantinopol și că pentru aceasta s'ar fi făcut toate demersurile necesare.

Prin aceasta vizită regele vrea să arate că Muntenegrul dorește să fie în bune relațiuni cu Turcia și că cu toate acușările ce i-s'au adus chiar în camera turcească de către ministerul de interne, va păstra și pe viitor aceeași neutralitate în afacerea albaneză ca și până acum.

— **Scumpirea taxelor de parcurs pe trenurile ungurești.** După cât se anunță din Budapesta în ministerul de comerț se plănuiește scumpirea taxelor de călătorie pe liniile statului. Lucrările pregătitoare a acestui proiect s'au făcut și completat încă înainte de moartea ministrului Hieronymi. După noul proiect, comunicația învecinată nu va fi scumpită ce privește taxa, ci se va mărgini la scumpirea zonelor mai îndepărtate cari pe liniile statului erau taxate cât se poate de ieftin și totodată de a putea face controlul cu multă greutate, neputându-se înlătura abuzurile. Noul proiect tinde în primul rând la împlinirea acestei anormități.

— **Biblioteca academiei române.** În luna Aprilie 1911 s'au consultat 1953 volume și broșuri tipărite de cătră 702 cetitori; 292 manuscrise, 1535 documente, 73 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 175 cetitori.

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 449 volume și broșuri, 210 numere de reviste române, 149 reviste străine, 2 documente, 1 obiect de Muzeu.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 până la 12 și dela 1 până la 6. Bibliotecor I. Bianu.

— **Sărbătorirea lui Sztérényi.** Concetățenii noștri maghiari, — scrie „Gazeta“ din Brașov — secundanți de circumspecții noștri concetățeni sași, au serbat Duminecă cu mare alai pe deputatul lor, ales în cercul II al orașului, consilierul intim Sztérényi József. Punctul culminat al sărbărilor a fost ședința festivă a clubului „Polgári kör“, în decursul căreia s'a desvilit bustul sărbătoritului, în tot cazul o distincție, de care puțini muritori se pot împărtăși, fiind încă în viață. De obicei busturi și statue se ridică oamenilor într'adevăr mari, numai după moarte. Concetățenii noștri maghiari au crezut de bine a-i ridica deja acum un bust, premărindu-l ca pe un semizeu. Chestie de gust! Pe noi toate aces-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă — plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. — La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

tea ne lasă reci și nepăsători, căși în deputatul Brașovului Szerényi, care n'a fost ales cu voturi românești, nu vedem decât pe reprezentantul aceluși sistem nenorocit, sub care gem milioane de desmoșteniți dornici de libertate, egalitate și frățietate. Departe de noi este însă gândul de-a conturba sărbarea și bucuria exuberantă a concetățenilor noștri maghiari și sași întru premărirea fostului secretar de stat. Dacă într'adevăr binefacerile, cari s'au revărsat asupra lor din grația sărbătoritului, sânt atât de mari, precum le-au zugrăvit oratorii maghiari și sași la adunările și banchetele aranjate — sânt datorii să-l preamărească, căci în caz contrar ar fi nerecunoscători. Noi însă, Românii, nici n'am gustat din aceste binefaceri, dar nici n'avem cunoștință de ele. Prin urmare noi n'avem să ne bucurăm, cu atât mai puțin să serbăm, iar dacă cumva s'ar fi găsit în mijlocul nostru vre-o oaie rătăcită, care să fi participat la alaiurile de Duminecă, acel Român a comis un act de inconștiență.

— **Căsătoria moștenitorului de tron al Serbiei.** Ziarele germane sânt informate că moștenitorul Serbiei, prințul Alexandru, se va căsători cu o principesă rusească, fiica cea mai tină a marelui Constantin Nicolaevici.

Logodna va avea loc după încoronarea Regelui Angliei la care vor lua parte și Regele Serbiei și moștenitorul de tron. Din Londra vor pleca amândoi la Petersburg pentru a face logodna.

— **Aeroplane în serviciul marinei.** Din Paris se anunță: Aviatorul Conneau și comandantul submarinului Monge, căpitanul Manse se ocupă cu un plan foarte ingenios.

Dânșii voesc să pue aeroplanele și în serviciul marinei și anume în cazul unui război maritim, aeroplanele să facă recunoașteri asupra mișcării submarinelor adverse și să se întoarcă apoi înapoi și să raporteze flotei atacate.

Exercițiile în această privință au și început cu cheltuiala ministrului marinei.

— **Aviațiunea peste Ocean.** Welman care încercase toamna trecută să treacă cu dirijabilul său în sbor peste Oceanul Atlantic se pregătește din nou pentru aventuroasa călătorie. Noul dirijabil care plinește toate lipsurile înaintașului său își va lua sborul tot din orașul Atlantic City, fiind de aci cea mai scurtă distanță până la țărâmurile Angliei. Directorul ziarului „Newyork-World” a oferit

lui Welmann suma de 26000 de lei dacă va sbura cu aparatul său până la Newyork. Iacerarea aceasta nici nu e tocmai riscată fiind depărtarea dintre cele două orașe de-abia 200 mile engleze.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
In fața palatului administrativ (comitatului)

x **Noutăți de ridicul**, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri, apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hegedüs Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copiii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărșaturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la **NESTLÉ**, Viena I. Biberstrasse 11.

POȘTA REDACȚIEI.

A. B. (Ghioroc). N'am primit nimic.

Poșta Administrației.

V. P. în T. Taxa publicării de 3 ori a anunțului trimis face 5.40 cor.

Ignatie Vișoiu, preot Chelmac. Am primit 7 cor. în abonamentul dv. pe quart. II. 1911 și 14 cor. în abonamentul d lui A. Țieran din Totvă rădia pe sem. II. 1910.

Basil Almășan, Bălgard. Am primit 7 cor. abonament până la 1 Iulie 1911.

Și un zimbet de încredere și de mulțumire luminează chipul ei dragut.

— Ne-am înțeles! repetă Boris.

— Pentru totdeauna, până la moarte! strigă fetița, apoi luându-i bratul, fericită și calmă, intrară amândoi în salonul cel mare.

XIV.

Contesa simțindu-se obosită, porunci să se închidă ușile și dete ordin feciorului să poștească la masă pe toți câți vor veni s'o felicite. Ea dorea să mai stea de vorbă cu prietena ei din copilărie, printesa Drubetzko, care se întorsese de curând din Petersburg.

— Voi fi sinceră cu tine, zise aceasta, apropiindu-se scaunul de al contesei, ne rămâne, vai! așa de puțini prieteni vechi, încât prietenia ta mi-e îndoită de prețioasă.

Și aruncând o căntătură Verei ea se opri.

Contesa îi strinse mâna cu dragoste.

— Vero, nu înțelegi oare?

Se vedea că iubea mai puțin pe fiica ei cea mai mare.

— Vero, nu înțelegi că prezența ta ne stânjeneste. Dute lângă fratele tău și sora ta.

— Dacă mi-ai fi spus asta mai curând, mamă — răspunse frumoasa Vera cu oare-care dispreț, dar fără a părea cătuși de puțin supărată — aș fi plecat de mult, și trecu în sala cea mare unde zări două perechi stând în fața ferestrei. Ea se opri o clipă, ca să-i privească cam batjocoritor. Nicolae, alături de Sonia, copia niște versuri, cele dintâi pe care le făcuse. Boris și Natașa șopteau încă împreună; când zăriră pe Vera, încetară vorba. Cele două fetițe aveau aerul vesel și vinovat care trada dragostea lor: totul era încântător și hazliu în aceeași vreme; dar Vera nu găsea aceasta nici încântător, nici hazliu.

Loc deschis*)

Declarație.

Subscrisul, Konrad Wandelich, locuitor în Lugoj, declar, că conducerea băncii A. Gaidicke s'a purtat față de mine în mod corect. Pașii făcuți de mine au fost o operație necugetată imputând insarcinaților Cassei Gaidicke un astfel de act, pe care numiții, cari au arătat multă corectitudine și loialitate, nu l-au comis nici odată.

Datoresc această satisfacție băncii Gaidicke, îndatoritoare până la extrem, precum și reprezentanților ei.

Pentru calomnia nebazată cer în mod solemn scuze.

Budapesta, 20 April 1911.

Konrad Wandelich.

Dr. Zala Emil,
martor.

Dr. Deutsch Arthur,
martor.

Data în prezența notarului public Dr. Francis Stamberger, Budapesta.

Abuzuri de presă.

Săptămânile trecute »Revista Economică« (redactor dl Costică Pop, șef revizor la »Albina«) a publicat în contra firmei subsemnate, o serie de articole, despre cari regretăm, că le-a reproduș și câteva ziare mai serios redactate.

Nu ne-am grăbit cu răspunsul, considerind că spiritele mai serioase, vor judeca acele articole după merit: deoarece însă ne-am convins, că tendențiositatea articolelor în parte a corespuns intențiunei lor, suntem siliți a pași înaintea publicității.

»Revista Economică« susține, că la »Esechiana« mortalitatea unei grupe de 1200 membri (etatea: 16-60 ani) ar fi anual 8-10%. Deci în 10 până în cel mult 12½ ani necondiționat — fara milă și cruțare — ar reposita toți membrii din grupă. Sustine mai departe »Revista Economică«, că noi înșiși am ceda procentele amintite de mortalitate.

Aceasta este minciună, fără care nici nu s'ar fi putut scrie un articol atât de tendențios. Ade-

*) Pentru cele cuprinse la rubrica aceasta nu primeste răspundere Redacția.

Leon Tolstoi.

17

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Ți-am mai spus, papa, că dacă nu-mi dai voie să plec, am să rămân. Dar eu știu că numai de militar sunt bun, ca să fii diplomat ori funcționar civil, trebuie să știi să-ți ascunzi sentimentele, și eu nu pot, urmă el uitându-se la domnișoara cu toată cochetăria

Mica pisicuță, cu ochii țintă în ochii vărului, abea vârstei lui.

Apoi, roșie de emoțiune și gata să plângă:

— Dar pe mine, vrei să mă săruți? îl întrebă ea. Boris se îmbujoră dintr'o dată.

— Ce curioasă ești! îi spuse el și se plecă cu nehotărâre asupra ei.

Ea se ureă dintr'odată pe o ladă, înconjură cu brațele ei goale și subțiri gâtul tânărului, apoi, aruncându-și părul pe spate, îl sărută pe buze; după aceea, îndepărtându-se numai decât și strecurându-se printre arbuști se opri în partea cealaltă cu capul inclinat pe niște.

— Natașa, știi bine că te iubesc, dar...

— Ești îndrăgostit de mine?

— Da, sunt. Dar te rog, să nu mai faci asta... să nu mai... Mai așteaptă patru ani... și am să te cer de soție...

Natașa căzu pe gânduri.

— Treisprezece, paisprezece, cincisprezece, șaisprezece, făcu ea numărând pe degete. Bine, ne-am înțeles...

— De câte ori nu v'am rugat să nu puneți mâna pe lucrurile mele! Doar aveți odăile voastre.

Și ea smulse călimara din mâna lui Nicolae.

— Numai decât, numai decât, spuse Nicolae, mîndu-și pana în călimară.

— Faceți numai prostii; adineauri ați intrat în salon ca niște nebuni, de ne-ați scandalizat eu toții.

Cu tot adevărul acestor cuvinte nimeni nu răspunse, dar cei patru vinovați schimbă repede câte-o aruncătură de ochi. Vera, cu călimara ei în mână, nu se hotărâ încă se plece.

— Și ce secrete puteți avea, la vrăsta asta? E caraghios ce faceți voi!

— Dar ce-ți pasă ție, Vero? o întrebă cu blândete Natașa care se simția în ziua aceea mai bună și mai bine dispusă decât toți.

— E caraghios! Mi-e rușine de voi! Ce secrete aveți, rogu-te?

— Fiecare își are secretele lui, iar noi te lăsăm în pace, și pe tine și pe Bery, reluă Natașa încalzindu-se.

— Vă e ușor să mă lăsați în pace, pe mine care nu fac nici o prostie. Pe tine am să te spun mamei cum te porți cu Boris.

— Natalia Hlinișna se poartă foarte frumos cu mine și n'am să mă plâng de ea.

— Isprăvește, Boris: dta ești un adevărat diplomat!

Cuvântul „diplomat” foarte întrebuintat printre ei, avea în felul lui o însemnare specială.

— E nesuferită, strigă Natașa, rănită și iritată... De ce se leagă de mine? Tu n'ai să mă înțelegi nici o dată, fiindcă tu nu iubești pe nimeni; tu n'ai inimă; tu ești

Madame Genlis, și uite totul (porecla aceasta, inventată de Nicolae, trecea drept foarte injurioasă): p... înțelegerea

e să sicăiești pe alții; du-te, cochetează cu Berg că

ți-a plăcea...

(Va urma).

...că din 1908 și până în ziua de azi, în
...cu cele mai multe cazuri de moarte, nu-
...de membrii au reposat!
...ntru a redacta o foaie economică nu este
...suns a urca din treaptă în treaptă pe scara
...scută, ci este *neconștientă* lipsă de o pro-
...știință *facultativă*; — însă pentru a ju-
...că cât de depărtată este matematica asigu-
...or de concluziunile procentuale a »Revistei
...omice», — ar fi destul și *intelligenza gene-*
...Deci evident este, că articolele »Revistei
...omice» sunt inspirate de *răutate ori prostie*,
...cluma ori holera la olaltă, n'ar fi în stare
...producă o mortalitate precum ni-o inventează
...vista Economică.

...oi înșiși ne bucurăm că s'a înființat »For-
...», care va avea un viitor cu mult mai mare,
...să fie avizată că unul ori altul din ade-
...ei, să fie silit a se tolosi în contra concu-
...de arme *nednștite*.

...celelalte nu aflăm de demn a reflecta, decât
...mintim una ca de încheiere, — că de viitor
...om *cruța nici spese și nici osteneală*, ci
...ru atari *Improșcări inconștiențioase*, vom in-
...neconștientat *procesul ae presă*.

...Timișoara, în 12 Mai 1911.

„Asociația
Eseciană de ajutorare reciprocă“.
Direcțiunea Filialei pentru Ungaria
Timișoara.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1911.

MOBILE

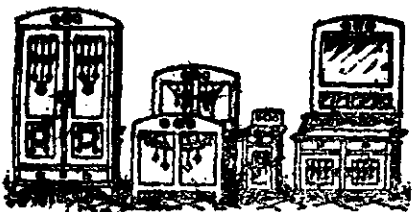
din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

la fabrica de mobile alui
REISZ

la grada-mare-Nagyvárad
de la 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

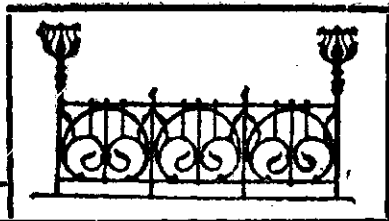
Arnold Baumann Alba Iulia:
Gyula-fvár
fabrică și magazin de mobile

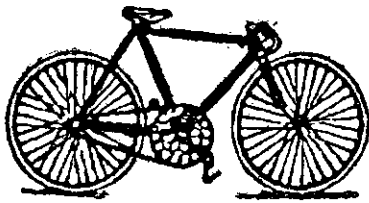
Magazinul de mobile executate în atelierul
propriu cel mai mare din Ardeal. Mare
asortiment de mobile gata ș. a. aran-
jamente pentru prizitor, dormitor, salon și
odăi domnești. — COVOARE, perdele
saltele pentru pat etc. și toffelul de
lucrări în branșa aceasta se execută prompt.
Atelier de tapeterie și decorație.
Fabrică de matrațe din fir galvanizat.
— Intreprindere de pompe funebrale. —
Fabrică de mobile (Aliaia) And-Nagyened.
CATALOGUL se expediază pentru 2 cor,
sau ulterior să se trimită — îndărăpt.

Traian Turturean lăcătuș artistic și pentru zidri în Bistrița.

Primește ori-ce lucrări de branșa aceasta
precum: strângerea cu fer a zidrilor, pre-
gătirea de porți și garduri de fier, bal-
coane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine
și cuptoare etc. executate artistic și prompt.
Primește totodată spre efectuare toffelul de
reparaturi atingătoare în branșa aceasta
pelângă prețuri lefține și serviciu punctual.

Bicicletele de re-
nume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**
cu osie campanilă

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă
garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii,
făr' de nici o ridicare de preț în rate lunare de
12 și 15 cor. precum și

— *părți alcătuitoare pentru biciclete* —
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, so-
nerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus.
In urma circulației mari unde în toată Austro-
Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus
— în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1600 de chipuri se trimite gratuit.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și clasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —
Să fac orice reparatură
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. —
Serviciu conștiințios. :-

LUCZA JÓZSEF

atelier chimic p. curățitul hainelor
Szeged, Laudon-u. 9.

PRIMEȘTE :
vopsirea și curățirea hainelor
bărbătești femeiești de copii și pre-
oțești, postav, de mobile, haine
de doliu etc. Mai departe primește
curățirea penelor de pat,
că mașina prin ce își redobândesc
culoarea albă și uscățimea originală
și vor fi scutite de praf. Comandele
din provincie se efectuează imediat.

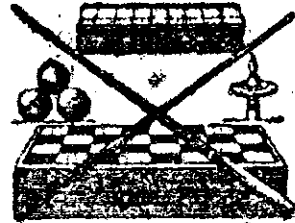
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lu-
crrurile ce aparțin acestei branșe, și reco-
mandă neguțătorilor *dopuri pentru buți*, în
orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de
articii pentru fumători, *gherghefuri pen-*
tru lucrul de
mână etc. etc.

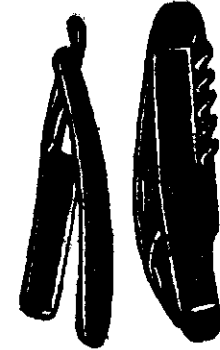
Comandele din
provincie se exe-
cută prompt și cu
cea mai mare pun-
tualitate.

Obiectecte ad-
mirabile.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru *ascuțirea și repa-*
rarea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de
bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de u-
nelte și utensilii pentru
barbieri, ca foarfeci,
brice și curele de as-
cuțit etc. etc. precum și
cuțite de buzunar ș. a.

Pentru barbieri se as-
cut două briciuri gratuit
dacă trimit 12 deodată.

Comandele se execută
prompt și conștiințios.

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jur

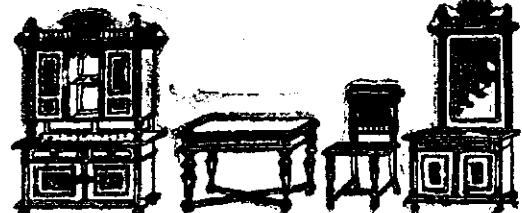
marele său atelier mehanic
aranjat în Brașov, Hósszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare în această branșă, precum :

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,
pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu—N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă liferare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Localitățile balneare — Felix.

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulf, la temp. de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane litri. Contra bolilor de reumatism, podagră și ischias, contra asudării și contra boalalelor femeiești. — In 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile balneare din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de acelaș fel. Băi de vană, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de pian și lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Dumineca muzică militară, joc de tennis, promenăzi frumoase, parc de 400 de holde cu plantație minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela 1 Maiu n. Oficiu poatcl, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. muzică nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyogyfürdő).

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipes speșele de intabulare, convertex datorile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

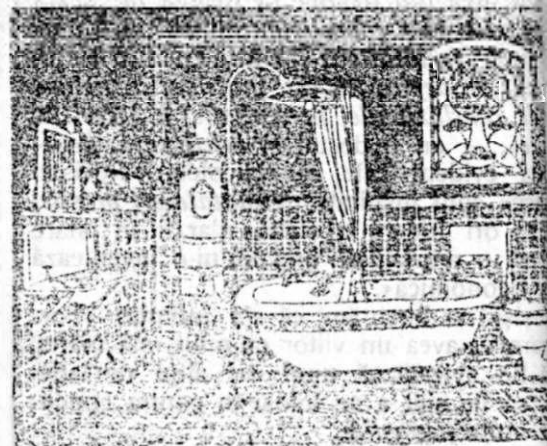
(Lângă filiala Poștei.)

Prisere pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Max. Ruck, tinich

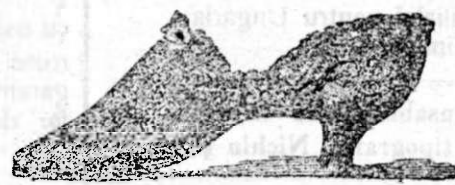
Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firmei vane de scaldat. în toată mărimea ș.a.

Pantofi de catifea și piele

în orice culoare și calitate pe lângă prețurile

cele mai ieftine și execuția cea mai frumoasă

se pot cumpăra dela

Kovács Mihály, Hodmezővásárhely

(Str. Morii) Malom-utca No 6 (casa proprie).

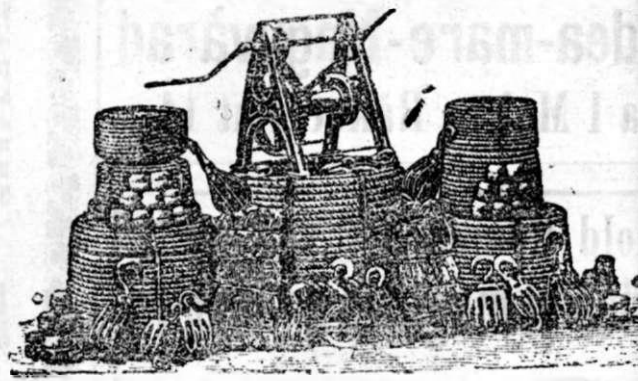
Prețul curent se trimite gratis și franco. Vanzătorilor li-se acordă cel mai mare rabat. — Serviciu conștiințios.

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică — este a lui Joanovics János. Tot-felul de funii de nepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Ateliu strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru opritoare ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru ca

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bă-tătoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

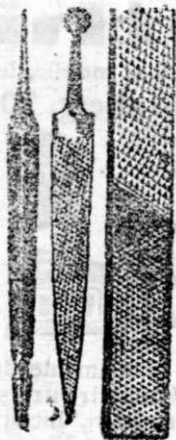
Haas Károly

primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi d arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

● STEIN MIKLÓS ●

— fabrică de tăiat pile —

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Vînzare de pămînt!

Pe pusta KUTASI

442 holde mici de pămînt arător

al doamnei V. KISS

sunt de vînzare

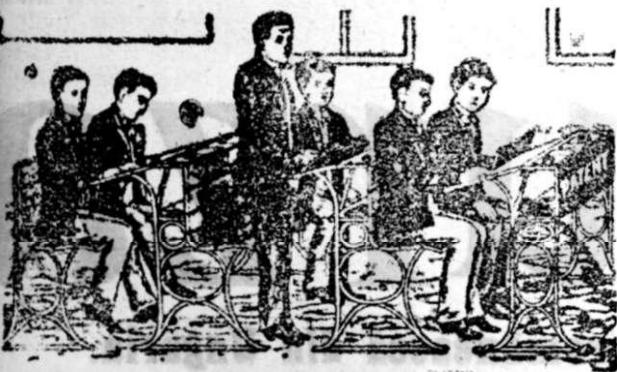
în bucăți mai mici sau mari.

Pe acest pămînt arător de clasa I-ă sunt deja votate împrumuturi de 900 Coroane după holde mici.

Informațiuni mai de aproape dă singur numai:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobliarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, șpitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tut acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

RELITSCH JÁNOS,

atelier de instrumente
muzicale în

Versecz
Kudrici-ut 5, colțul
străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția
onoratului public din
loc și jur, magazinul
său de instrumente
muzicale provăzut cu
puteri de prima forță
unde se află, viori, tam-
burine, armonice, gra-
mofoane, tobe, cinele,
triugule, oboe, flaute,
clarinefe, goanre, etc.
cari toate se pregătesc
și se repară pe lângă
prețuri moderate.

Instrumente vechi se
primesc pelângă pre-
țurile cele mai mari
posibile. Comandele
se efectuează prompt.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrásy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,

etc., fabricație proprie în executare
de gust frumos și preț moderat.

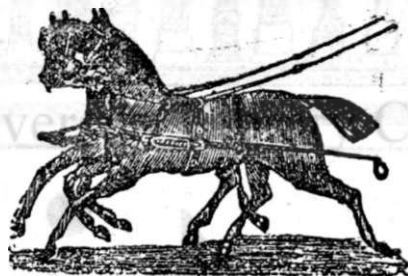
Având un magazin bogat, livrează
— mai ieftin ca orice concurență. —

Recomandându-se on. public roagă
cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

Abonați „TRIBUNA POPORULUI“!

cea mai bună și mai ieftină foaie poporală.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg. Str. Ciszădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat,
sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele
solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate.
Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut
și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni
jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari,
cari stau strîns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt.
Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și
cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Fabrica de prăjitoare de cafea și
căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea
brevetate și căminurile (șparher) recunoscute de
cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat
peste 400 bucăți.

Primesc și escsecut pelângă
prețuri moderate orice lucrări de
strungărie în fier, repararea ma-
șinelor și mecanismelor de fier,
a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care
se referă la ziarul acesta pre-
curent despre prăjitoarele și că-
minurile sale brevetate.

Telefon 557.

Telefon 557.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor — cuvenit. —

Cataloage ilustrate la dorință se trimit gratuit și porto franco. —

Petrof Antal ^{succesor} Wonka József

fabrică de piane cesar regale în
Timișoara-Josefin, Str. Szilágyi No 13.
Magazin în Hunyadi-ut No 16.

Liferează:

PIANE și PIANINE

eفتهuite în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale. —

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pietrari.

Atelierul central al magazinei: Cluj—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

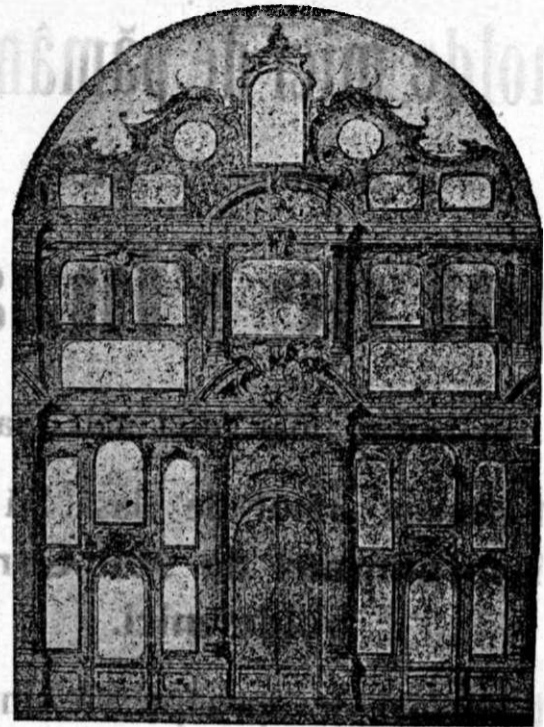
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz
institut pentru ridicarea alatelor în
Budapest, Kőbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe spesele sale proprii. Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.

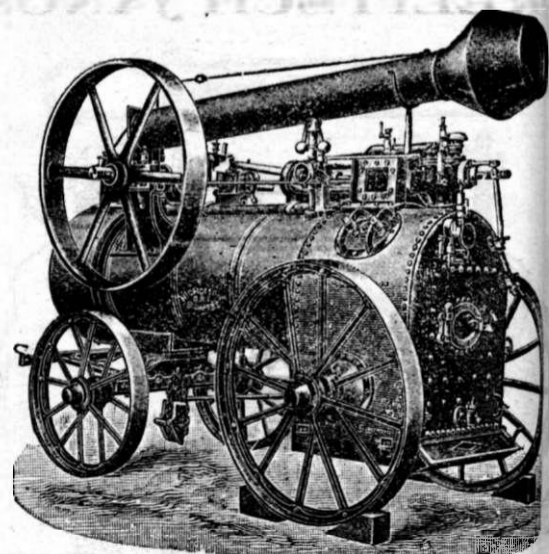
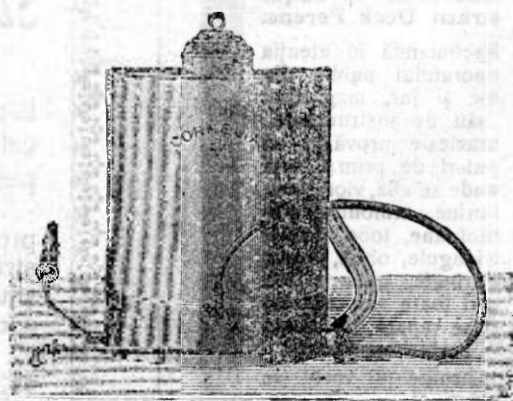
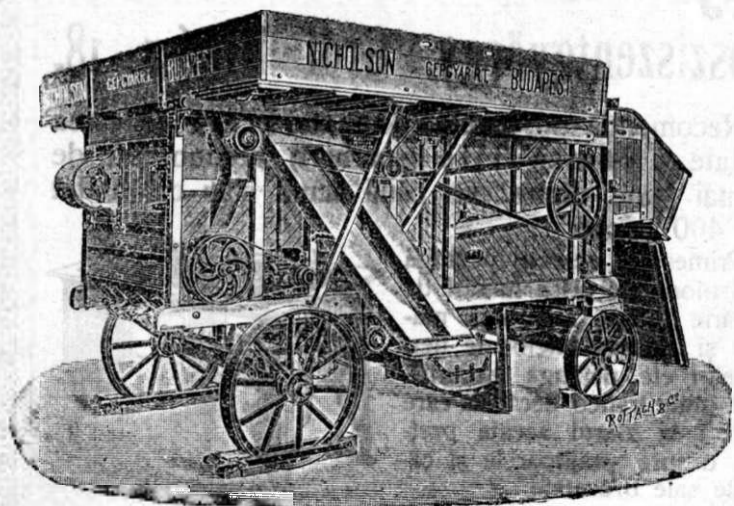
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Casa proprie

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și mașini agricole cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea cu tractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem gratuit